

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

‘O Wai ‘o Iesū? — He Ha‘awina Baibala KJV me nā Helu a Strong

‘O WAI ‘O IESŪ · HE HELE ‘ANA MA KA BAIBALA, MAI KINOHI A HŌ‘IKE ‘ANA

Kumu Ho‘oilina Baibala — ka Euanelio o Iesu Kristo

HUA‘ŌLELO HO‘OMAKA

‘Ehiku haneli makahiki ma mua o ka hānau ‘ia ‘ana o Iesū, kākau ihola kekahi kāula i ka mea e kapa ‘ia ai kēia keiki. ‘A‘ole ia he inoa āu e hā‘awi ai i kekahi kanaka. ‘A‘ole pono ‘oe e mana‘o‘i‘o i kekahi mea e heluhelu ai i kēia ha‘awina. He mea wale nō e pono ai iā ‘oe, ‘o ia ho‘i ka makemake e nānā pono. Ua lohe aku nō kekahi mau kānaka a pau e ola nei i ka inoa ‘o Iesū. He kaka‘ikahi loa ka po‘e i heluhelu i ka mea a ka Baibala pono‘ī i ‘ōlelo ai nona, a i no‘ono‘o pono ai no lākou iho. ‘A‘ohe kānalua iā mākou i kāu mea i mana‘o‘i‘o ai i kēia lā, a me kāu mea i a‘o ‘ia mai ai. He mea ‘olu‘olu iā mākou i kou hele mai ‘ana e ho‘onui i kou ‘ike no Iesū, mai ke kumu maoli mai. Ua pa‘i piha ‘ia kēlā ‘āyeti kēia ‘āyeti, no laila e ‘ike ai ‘oe i ka ‘ōlelo a pau, ‘a‘ole i kekahi ‘āpana ona wale nō. Ma kahi e ‘ōlelo pololei ai ka Baibala i kekahi mea, ke ha‘i nō kēia ha‘awina pēlā. Ma kahi e loa‘a mai ai kahi ho‘oholo ma ka ho‘onoho ‘ana i nā ‘āyeti ma kekahi ma kekahi, ke ha‘i nō ho‘i kēia ha‘awina i kēlā. ‘A‘ohe mea i kēia wahi e hilina‘i wale ana i ka ‘ōlelo a kekahi kanaka ho‘okahi. I kēia manawa, e heluhelu i ka mea a ke kāula i kākau ai.

HELU MŌĀKĀKA MUA

Isaia 9:6 No ka mea, ua hanauia mai, he keiki no kakou, No kakou i haawiia mai ai, he keikikane, Maluna o kona poohiwi ke aupuni; A e kapaia kona inoa, o Kupaianaha, O Kakaolelo, o Keakuamana, O Kamakuamaula, o Kealiiokamalu.

UA HĀNAU ‘IA HE KEIKI + UA HĀ‘AWI ‘IA HE KEIKI KĀNE → E KAPA ‘IA KONA INOA ‘O KE AKUA MANA.

‘Ehiku haneli makahiki ma mua o ka hānau ‘ana o Iesū, ua kākau kekahi kāula e kapa ‘ia ana kēia keiki ‘o Ke Akua Mana Loa. Ua moe ke keiki ‘o Iesū i loko o kahi hale hānai holoholona. E heluhelu mālie i ka paukū. Hō‘ike nā paukū i ka ‘ike a pau o kēia ha‘awina.

A. KE AKUA I 'ŌLELO MAI, "E HANA KĀKOU" — HO'OKAHI AKUA, A 'OI AKU MA MUA O HO'OKAHI E 'ŌLELO ANA

A1. Kinohi 1:26 I iho la ke Akua, E hana kakou i ke kanaka o ku ia kakou, ma ka like ana me kakou iho: a e hooalii ia ia maluna o na ia o ke kai, maluna hoi o na manu o ka lewa, maluna hoi o na holoholona laka, a maluna hoi o ka honua a pau, a maluna no hoi o na mea kolo a pau e kolo ana ma ka honua. (27) Hana iho la ke Akua i ke kanaka ma kona ano iho, ma ke ano o ke Akua oia i hana'i ia ia; hana mai la ia i kane a i wahine.

E HANA KAKOU I KE KANAKA O KU IA KAKOU, MA KA LIKE ANA ME KAKOU IHO → HANA IHO LA KE AKUA I KE KANAKA MA KONA ANO IHO.

(Ko'u mana'o pilikino: E heluhelu pū iā Kinohi 1:26 a me Kinohi 1:27. Mai ho'onāhenahe i ka 'oko'a ma waena o kēia mau paukū 'elua. 'Ōlelo 'o Kinohi 1:26 "kākou" a me "ko kākou." 'Ōlelo 'o Kinohi 1:27 "kona ake ki'i" a me "hana akula ke Akua," 'elua mea ma ka helu ho'okahi. Ho'opuka ka Baibala i kēia mau paukū 'elua ma kekahi 'ao'ao a kekahi 'ao'ao me ka 'ole o ka noi 'ana e kala mai. Ho'opuka wale ka Baibala i kēia mau mea 'elua.)

A2. Kinohi 3:22 I iho la o Iehova ke Akua, Aia hoi, ua like ke kanaka me kekahi o kakou, ka ike i ka pono a me ka hewa: ano hoi, o lalau aku kona lima, a lawe hoi i ko ka laau ola, ai iho a ola mau loa aku:

AIA HO'I, UA LIKE KE KANAKA ME KEKAHI O KĀKOU, I KA 'IKE I KA PONO A ME KA HEWA.

A3. Kinohi 11:7 Ina kakou, e iho iho kakou, a malaila kakou hookahuli ai i ka lakou olelo, i hoomaopopo ole ai lakou i ka olelo a kekahi.

E IHO KĀKOU + E HO'OHUIKAU I KĀ LĀKOU 'ŌLELO.

A4. Isaia 6:8 A lohe iho la no hoi au i ka leo o ka Haku, i ka i ana mai, Iawai la wau e hoouna aku ai? A owai ka mea nana e hele no kakou? Alaila, i aku la au, Eia no wau, e hoouna ia'u.

'O WAI KA'U E HO'OUNA AKU + 'O WAI KA MEA E HELE NO KĀKOU?

(He mau mana'o ko'u pono'i: E nānā pono i ka Isaia 6:8. Aia i loko o kēlā paukū ho'okahi nā 'ano 'elua i loko o ka 'ōlelo ho'okahi: "'O wai ka'u e ho'ouna aku ai" a me "'o wai ho'i ke hele no mākou." 'O ka mea 'ōlelo ho'okahi ke ho'ohana nei i ke 'ano ho'okahi a me ke 'ano nui like. 'A'ole kēia he kuhi hewa kākau, 'a'ole ho'i 'o ke Akua e ho'ohana ana i kekahi hua'ōlelo nui e wehewehe iā ia iho wale nō. Loa'a kēia 'ano hana i nā manawa he nui, ma nā puke like 'ole he nui o ka Baibala, a i loko o nā kenekulia he nui.)

A5. Kanawailua 6:4 E hoolohe mai, e ka Iseraela; O Iehova ko kakou Akua, hookahi no Iehova.

[H259 echad ■]

E HOOLOHE MAI, E KA ISERAELA; O IEHOVA KO KAKOU AKUA, HOOKAHI NO IEHOVA.

(Ko'u mau mana'o pilikino: Ho'omalua 'o Kanawailua 6:4 i ka ha'awina holo'oko'a. Ho'okahi wale nō ke Akua, 'a'ole 'elua, 'a'ole 'ekolu, 'a'ole he nui. 'O kekahi paukū o kēia ha'awina e hō'ike mai ana i kekahi Akua 'elua, ua heluhelu hewa 'ia ia, a 'o Kanawailua 6:4 ke kumu ho'ā'o no ia mea. E nānā i ka hua'ōlelo Hebera i ho'ohana 'ia e kēia paukū no "ho'okahi." 'O ka hua'ōlelo, 'o ia 'o echad. 'O ia nō ka hua'ōlelo like i ho'ohana 'ia i ka wā i kapa 'ia ai ke ahiahi a me ke kakahiaka he lā HO'OKAHI, 'oiai 'elua āpana o ka lā ho'okahi, a i ka wā i kapa 'ia ai ke kane a me kane wahine he 'i'o HO'OKAHI, 'oiai he 'elua lāua. Ua koho ka Baibala i hua'ōlelo no "ho'okahi" e 'ae ana i 'oi aku ma mua o ho'okahi kanaka i loko ona. A laila, hō'ike 'o Kinohi 1:26 i ke Akua e 'ōlelo ana "e hana kākou.")

A6. Isaia 45:5 Owau no Iehova, aohe mea e ae, Aohe Akua e ae, ke kaawale au; Na'u no e kaei aku ia oe, aole nae oe i ike mai ia'u;

'O WAU NŌ 'O IEHOVA + 'A'OHE MEA 'Ē A'E + 'A'OHE AKUA 'Ē A'E 'OKO'A A'U.

(Ku'u mana'o pilikino: Hō'ike mai 'o Isaia 45:5 i ka 'ao'ao 'ē a'e o kēia 'oia'i'o, a 'a'ole e pale aku kēia ha'awina i kēia. Ke hō'ike maopopo mai nei ke Akua, 'a'ohe Akua 'ē a'e ma waho ona. 'O ka mea a hiki ke loa'a ma nā 'ao'ao i koe, 'a'ole loa ia e ho'onui i kekahi Akua 'elua. 'O ka mea maoli a lākou e loa'a ai, 'oi aku ka 'ano kupanaha a me ka maika'i ma mua o kekahi Akua 'elua: 'o ia ho'i, 'o ka Akua ho'okahi ke hō'ike ana iā ia iho i nā kōnaka.)

B. KA MEA I KAPA'IA KA 'ANELA O KA HAKU — KA MEA I KAPA'IA HO'I KE AKUA

'O ka hua'ōlelo Hebera i unuhi 'ia 'o "angel" 'o ia ho'i ka malak (H4397). 'O ke 'ano o malak, 'o ia ka mea i ho'ouna 'ia. Hō'ike 'o malak i ka 'oihana a ke kanaka i ho'ouna 'ia, 'a'ole i ke 'ano o kēlā kanaka.

B1. 'O HAGARA MA KA WAO NAHELE — KAPA 'O IA IĀ IA

Kinohi 16:7 A loa'a oia i ka anela o Iehova ma ka punawai iloko o ka waonahale, ma ka punawai o ke alanui e hele ai i Sura. **[H4397 malak ■]** (8) I mai la ia, E Hagara, e ke kauwawahine a Sarai, no hea mai oe? e hele ana hoi oe ihea? I aku la kela, Ke mahuka aku nei au mai ke alo o ko'u hakuwahine, mai o Sarai aku. (9) Olelo mai la ka anela o Iehova ia ia, E hoi hou oe i kou hakuwahine, a e noho iho oe malalo o kona mau lima. (10) I mai la hoi ka anela o Iehova ia ia, E hoonui loa no wau i kau poe mamo, aole lakou e hiki ke heluia no ka lehulehu.

I 'OLELO MAI KA 'ANELA O KA HAKU, E HO'ONUI LOA AKU AU I KĀU HUA.

Kinohi 16:13 Kapa aku la ia i ka inoa o Iehova nana i olelo mai ia ia, O oe e ke Akua ka mea i ike mai ia'u: no ka mea, i iho la ia, Ua imi aku no anei au i ka Mea ike mai ia'u?

KAPA AKU LA IA I KA INOA O IEHOVA NANA I OLELO MAI IA IA, O OE E KE AKUA KA MEA I IKE MAI IA'U.

(Ku'u mana'o pilikino: 'Elua mea ma Genesis 16 e pono e ho'omaha ka mea heluhelu. 'O ka mua, ka mea i kapa 'ia 'o "ka 'ānela o ka HAKU" ke 'ōlelo nei "E ho'onui au i kāu hua." 'A'ole 'o ia i 'ōlelo "e ho'onui ka HAKU i kāu hua." Ke 'ōlelo nei 'o ia me he mea e ho'onui ana. 'O ka lua, 'o ka 'ōlelo Baibala pono'i, 'a'ole ka mana'o o Hagara, ke kapa nei i kēia 'ānela o ka HAKU 'o "ka HAKU nāna i 'ōlelo mai ia ia." Kapa 'o Hagara i kēia kanaka ho'okahi 'o "'Oe ke Akua." Ke 'ae like nei ka mea ha'i mo'olelo o ka puke Genesis me Hagara.)

B2. KA LIMA MA LUNA O ISAACA — HO'OHĪKI 'O IA IĀ IA IHO

Kinohi 22:11 Kahea mai la ka anela o Iehova mai ka lani mai, i mai la, E Aberahama! e Aberahama! I aku la kela, Eia wau. (12) I mai la ia, Mai kau aku oe i kou lima maluna o ke keiki, aole hoi e mea iki aku ia ia: no ka mea, ke ike nei au, ua makau oe i ke Akua: no ka mea, aole oe i aua i kau keiki, i kau keiki pono i ia'u.

NO KA MEA, AOLE OE I AUA I KAU KEIKI, I KAU KEIKI PONO I IA'U.

Kinohi 22:15 Kahea hou mai la ka anela o Iehova ia Aberahama mai ka lani mai (16) I mai la, Ke olelo mai nei o Iehova, Ma o'u nei au i hoohiki iho ai, no kau hana ana i keia mea, aole hoi i aua i kau keiki, i kau keiki pono i; (17) E hoopomaikai nui aku no au ia oe, a e hoonui loa aku hoi au i kau poe mamo e like me na hoku o ka lani, a me na one ma kahakai; a e lilo auanei i kau poe mamo ka ipuka o kona poe enemi: (18) A ma kou mamo e hoopomaikai i na lahuikanaka a pau o ka honua; no ka mea, ua hoolohe mai oe i ko'u leo.

UA HOOHĪKI AU IA'U IHO, WAHI A IEHOVA → A MA KAU POE MAMO E POMAĪKAI AI NA LAHUIKANAKA A PAU O KA HONUA.

(Ko'u mau mana'o pono'i: E no'ono'o i nā hua'ōlelo 'elua i loko o Genesis 22:11-18. 'O ka hua'ōlelo mua, "'A'ole 'oe i kā'āwale i kāu keiki ia'u." Ke hā'awi nei 'o 'Aberahama i kāna keiki i ke Akua. Ua 'ōlelo ka mea nāna i 'ōlelo mai, 'a'ole i kā'āwale ke keiki mai ka mea nāna i 'ōlelo. 'O ka hua'ōlelo 'elua, "Ma o'u iho nō i ho'ohiki ai au, wahi a Iēhova." I nā manawa kahiko, ho'ohiki ke kanaka ma ka inoa o kekahi mea 'oi aku ka nui ma mua ona iho. 'A'ole ho'ohiki kekahi 'elele i hana 'ia, ka mea e lawe wale ana i ka 'ōlelo, ma kona inoa iho. 'A'ole kau inoa kekahi 'elele i hana 'ia i ka berita me ka inoa berita o ke Akua. Hō'ike 'o Hebera 6:13 i ke kumu. Wahi a Hebera 6:13, ua ho'ohiki ke Akua ma kona inoa iho. Hō'ike 'o Hebera 6:13 i ke kumu: "no ka mea, 'a'ohe mea 'oi aku ka nui e hiki ai iā ia ke ho'ohiki.")

B3. HAKOKO 'O IAKOBA ME KEKAHI KANAKA — A KAPA AKU I KA WAHI 'O "KA MAKĀ O KE AKUA"

Kinohi 32:24 O Iakoba wale no i koe: a hakoko mai la kekahi kanaka me ia, a wehe ae la ke alaula o ke ao. (25) A ike iho la kela, aole ia i lanakila maluna ona, papai mai la ia i ka hena o kona uha, a ua kapeke ae la ka huamoa o ko Iakoba uha, i kona hakoko ana me ia. (26) I mai la kela, E kuu ae oe ia'u, no ka mea, ke wehe mai la ke alaula. I aku la oia, Aole au e kuu aku ia oe, a hoomaikai mai oe ia'u.

A HAKOKO IHOLA KEKAHI KANAKA ME IA → 'A'OLE AU E HO'OKU'U AKU IĀ 'OE, KE HO'OMAĪKĀT 'OLE MAI 'OE IA'U.

Kinohi 32:28 I mai la kela, Aole e hea hou ia kou inoa, o Iakoba; aka, o Iseraela: no ka mea, he ikaika kou imua o ke Akua; a e lanakila hoi oe maluna o na kanaka. (29) Ninau aku la o Iakoba, i aku la, Ke noi aku

nei au ia oe, e hai mai oe ia'u i kou inoa. I mai la kela, Heaha kau i ninau mai ai i ko'u inoa? A hoomaikai mai la kela ia ia ilaila. (30) Kapa aku la o Iakoba i ka inoa o ia wahi o i Peniela: No ka mea, ua ike iho nei au i ke Akua, he maka no he maka, a ua malamaia kuu ola.

MA KE ANO HE ALII, HE MANA KOU ME KE AKUA → UA IKE AU I KE AKUA MAKA A MAKA, A UA HOOPAKELEIA KO'U OLA.

(Ku'u mau mana'o pilikino: Kapa mai ka 'ōlelo ma Kinohi 32 i kēia kanaka he kanaka. Ua 'ōlelo mai kēia kanaka e hakakā ana me Iakoba, he mana ko Iakoba ME KE AKUA. Kapa 'o Iakoba i ka 'āina 'o "ka maka o ke Akua." Ua 'ōlelo 'o Iakoba ua ho'ōla 'ia kona ola. Nīnau aku 'o Iakoba i kēia kanaka i kona inoa. 'A'ole i loa'a iā Iakoba he inoa, akā he nīnau i ho'i hou mai. E ho'omana'o i kēia nīnau i pane 'ole 'ia e pili ana i ka inoa. Puka hou mai kēia nīnau ho'okahi, ma kekahi puke 'ē a'e o ka Baibala, mau haneli mau makahiki ma hope.)

B4. KA LA'AU KUKU I 'Ā — KA 'ĀNELA 'O IA NŌ 'O WAU NŌ

Pukaana 3:2 Ikea mai la e ia ka anela o Iehova maloko o ka lapalapa o ke ahi mawaenakonu o ka laalaa: nana aku la ia, aia hoi, e aa ana ka laalaa i ko ahi, aole nae i pau ka laau. (3) I iho la o Mose, E kipa ae no wau e ike i keia mea nui, i ka mea i pau ole ai ka laau i ke ahi. (4) A ike mai la o Iehova i kona huli ana e makaikai, hea mai la ke Akua ia ia mailoko mai o ua laalaa la, E Mose, e Mose. I aku la ia, Eia no wau. (5) I mai la kela, Mai hookokoke mai oe: e wehe ae oe i kou mau kamaa mai kou mau kapuwai aku, no ka mea, o kahi au e ku nei, he aina hoano ia. (6) I mai la hoi oia, Owau no ke Akua o kou makuakane, ke Akua o Aberahama, ke Akua o Isaaka, ke Akua hoi o Iakoba. Papani iho la o Mose i kona maka; no ka mea, ua makau ia ke nana aku i ke Akua.

UA IKEIA MAI KA ANELA O IEHOVA IA IA I KA LAPALAPA AHI → KAHEA MAI LA KE AKUA IA IA MAILOKO MAI O KA NAHELEHELE.

Pukaana 3:14 I mai la ke Akua ia Mose, OWAU MAU LOA AKU NO. I mai la hoi oia, Penei kau e olelo aku ai i na mamo a Iseraela, OWAU MAU, oia ka i hoouna mai ia'u io oukou nei.

'O WAU NŌ 'O WAU → UA HO'OUNA MAI 'O WAU NŌ IĀ 'OUKOU.

(Ko'u mau mana'o pilikino: Ua 'ōlelo 'o Puka 3:2 i ka anela o Iehova. 'Elua paūkū ma hope mai, ua 'ōlelo 'o Puka 3:4 i Iehova, a me ke Akua. 'O ka nahelehele ho'okahi nō, ke ahi ho'okahi nō, a me ka leo ho'okahi nō ka mea i 'ike 'ia i loko o nā mea 'elua. 'A'ole loa e mālama ka Baibala i kēia me he kū'ē 'ana. Na kēia leo ho'okahi nō e hā'awi mai i ka inoa a ka 'Isera'ela e mālama mau loa ai: OWAU NO OWAU.)

HELEHELENA 'OKO'A, HI'OHI'ONA HO'OKAHI — ka lā'au kuni 'ole a me Iesū ma nā pā o ka luakini

Ioane 8:56 Olioli iho la o Aberahama, e ike i ko'u manawa; a ike iho la no ia, a hauoli iho la. (57) Olelo aku la na Iudaio ia ia, Aole ou kahalima makahiki, a ua ike anei oe ia Aberahama? (58) I aku la o Iesu ia lakou, Oiaio, he oiaio ka'u e olelo aku nei ia oukou, Mamua o ko Aberahama noho ana, Owau no. (59) Alaila lalau iho la lakou i na pohaku e pehi ia ia: hele malu aku la o Iesu iwaho o ka luakini mawaena o lakou, pela oia i pakele ai.

MA MUA O KA HĀNAU 'ANA O 'ABERAHAMA, 'O WAU NŌ → A LĀLAU LĀKOU I NĀ POHAKU E HAILUKU IĀ IA.

(Ko'u mau mana'o pilikino: E ho'okau i kēia mau hi'ohi'ona 'elua ma ke kaha like a e 'ae i ka 'oko'a e a'o mai. Ma ka lā'au kuluma, 'ōlelo maila ka leo mai loko mai o ke ahi, 'O wau nō. Hūnā 'o Mose i kona maka ma ka lā'au kuluma. Ma ka luakini, kū a'ela kekahi kanaka i mua o ka lehulehu a 'ōlelo maila, 'O wau nō. Lālau maila ka lehulehu i nā pōhaku. 'A'ole i huikau ka lehulehu no ka mea a Iesū i 'ōlelo ai. Ua ho'omaopopo pono ka lehulehu i ka 'ōlelo a Iesū. Ua ho'oholo ka lehulehu he mea kūpono nā 'ōlelo a Iesū no ke hailuku pōhaku 'ia. E nānā pū ho'i, 'a'ole i 'ōlelo 'o Iesū, "ma mua o ko 'Aberahama ola 'ana, ua noho au." 'Ōlelo 'o Iesū, 'O wau nō.)

B5. 'O MANOA A ME KĀNA WAHINE — KA INOA KUPANAHA

Lunakanawai 13:3 Ikea mai ka anela o Iehova e ka wahine, i mai la ia ia, Aia hoi, ua pa oe, aole i hanau; e hapai auanei oe, a hanau mai i keikikane.

KA 'ĀNELA O KA HAKU I 'IKE 'IA E KA WAHINE → E HĀPAI ANA 'OE, A E HĀNAU I KEIKI KĀNE.

Lunakanawai 13:17 I aku la o Manoa i ka anela o Iehova, Owai kou inoa? I hoomaikai aku ai maua ia oe i ka wa e ko ai kau mau olelo. **[H6383 piliy ■]** (18) I mai la ka anela o Iehova ia ia, No ke aha la oe i ninau mai ai i ko'u inoa, no ka mea, he kupanaha ia.

NO KE AHA LA OE I NINAU MAI AI I KO'U INOA, NO KA MEA, HE KUPANAHA IA?

Lunakanawai 13:20 I ka pii ana aku o ka lapalapa iluna i ka lani, mai ka lele aku, pii pu aku la ka anela o Iehova maloko o ka lapalapa o ke ahi o ka lele. Nana aku la o Manoa a me kaua wahine, a hina iho la ilalo ke alo i ka honua. (21) Aole ike hou ia ka anela o Iehova ia Manoa a me kana wahine. Alaila ike pono iho la o Manoa, he anela ia no Iehova. (22) I ae la Manoa i kana wahine, E make auanei kaua, no ka mea, ua ike kaua i ke Akua.

UA PII AKU KA ANELA O KA HAKU MA KA LAPALAPA AHI O KE KUAHU → E MAKE IO NO KAKOU, NO KA MEA, UA IKE KAKOU I KE AKUA.

(Ko'u mau mana'o pilikino: 'Eholu mea kūpa'a i ka Lunakānāwai 13. Nīnau 'o Manoa i ka inoa, e like pono me kā Iakoba i hana ai ma Kinohi 32. Ua hō'ole 'ia hou ka inoa iā Manoa, a i kēia manawa me ke kumu i ha'i 'ia mai. 'O ka 'ōlelo Hebera i hā'awi 'ia no ia kumu, 'o ia 'o piliy (H6383). Ua unuhi ka KJV iā piliy ma ke 'ano he "secret." 'O ke 'ano o piliy, he mea kupanaha loa e 'ike 'ia ai. No ke a'a ho'okahi mai 'o piliy me pele (H6382), ka hua'ōlelo i unuhi 'ia he "Wonderful" ma 'Isaia 9:6, kahi i kapa 'ia ai ke keiki i hānau 'ia no kākou. Pi'i a'ela kēia 'ānela ho'okahi o Iēhova i luna ma ka lapalapa ahi o ke kuahu. 'A'ole 'o ka mana'o ho'oholo a Manoa pono'ī, "ua 'ike mākou i kekahi 'ānela." 'O ka mana'o ho'oholo a Manoa, "ua 'ike mākou i ke Akua.")

B6. KA ALIHIKAUA MA WAHO O IERIKO — HOOMANAIA, A WEHEIA NA KAMAA

Iosua 5:13 Eia hoi kekahi, i ko Iosua noho ana imua o Ieriko, alawa ae la kona maka iluna, nana aku la, aia hoi! ku mai la kekahi kanaka imua ona, me ka pahikaua i unuhiia ma kona lima. Hele aku la o Iosua io na la, i aku la, Ma o makou nei anei oe, ma ko makou enemi paha? **[H8269 sar ■]** (14) I mai la kela, Aole, ua hele mai nei au i alii koa no ko Iehova puali. Moe iho la ko Iosua alo ma ka honua, hoomana aku la, i aku la ia ia, Heaha ka kuu Haku e olelo mai nei i kau kauwa? (15) Olelo mai la ke alii koa o ko Iehova puali ia Iosua, E wehe ae oe i kou mau kamaa, mai kou kapnwai aku, no ka mea, he wahi hoano kau e ku nei. A hana no o Iosua pela.

HAULE IHO LA O IOSUA ME KONA ALO I LALO I KA HONUA, A HOOMANA AKU LA → E WEHE OE I KOU KAMAA MAI KOU WAWAE AE; NO KA MEA, HE WAHI HOANO KAHU AU E KU NEI.

MANA'O 'OKO'A, HI'OHI'ONA HO'OKAHI — 'ELUA KĀNAKA I KA UOHA 'IA E WEHE I KO LĀKOU KĀMA'A

Pukaana 3:5 I mai la kela, Mai hookokoke mai oe: e wehe ae oe i kou mau kamaa mai kou mau kapuwai aku, no ka mea, o kahi au e ku nei, he aina hoano ia.

E WEHE AE OE I KOU MAU KAMAA MAI KOU MAU KAPUWAI AKU, NO KA MEA, O KAHU AU E KU NEI, HE AINA HOANO IA.

(Ko'u mau mana'o pilikino: E nānā i ke kauoha like, ma nā hua'ōlelo kokoke like, i hā'awi 'ia i 'elua kānaka 'oko'a, ma waena o nā haneli makahiki. Ma ka lā'au kākaloia, mai ka leo mai ke kauoha, ka mea a ka palapala Baibala e kapa ai 'o Iēhova a me ke Akua. Ma waho o Ieriko, mai kekahi kanaka mai ke kauoha e kū ana ma laila me ka pahi kaua ma kona lima. Hā'ule ihola 'o Iosua i lalo ke alo a ho'omana akula i kēia kanaka. 'A'ole hō'ole ke kanaka i ka ho'omana 'ana. E ho'ohālikelike i kēlā me ka mea a kekahi 'ānela i hana 'oia'i'o ke ho'ā'o aku kekahi kanaka e ho'omana i ka 'ānela. 'Ī maila ka 'ānela, "'O wau nō kou hoa kauā" (Hō'ike 19:10), a "e ho'omana i ke Akua" (Hō'ike 22:9). 'Elua manawa i ho'ā'o ai 'o Ioane e ho'omana i kekahi 'ānela, a 'elua manawa i hō'ole ai ka 'ānela. 'A'ohē mea i hō'ole i ka ho'omana 'ana iā Iosua ma waho o Ieriko.)

B7. 'ĀNŌ, KE 'ŌLELO NEI KE KA UOHA HOU I KEKAHI MEA AKĀKA LOA

Ioane 1:18 Aole loa i ike pono kekahi i ke Akua; o ke Keiki hiwahiwa, aia ma ka poli o ka Makua, oia ka i hoike mai ia ia. **[G1834 exegeomai ■] [G3439 monogenes ■]**

'A'OHE KANAKA I 'IKE I KE AKUA I KEIA WĀ → UA HŌ'IKE MAI KE KEIKI HIWAHIWA IĀ IA.

Ioane 5:37 O ka Makua hoi nana au i hoouna mai, oia ka i hoike mai no'u. Aole oukou i lohe i kona leo, aole hoi i ike i kona helehelena.

AOLE OUKOU I LOHE I KONA LEO, AOLE HOI I IKE I KONA HELEHELENA.

Timoteo I. 6:16 Nona wale no ka make ole, e noho mau ana iloko o ka malamalama kahi e hiki ole aku ai ke kanaka; aole ikeia e ke kanaka, aole hoi e hiki ia ia ke nana aku; ia ia mau loa hoi ka mahalo a me

ka mana. Amene.

E NOHO MAU ANA ILOKO O KA MALAMALAMA KAHİ E HIKI OLE AKU AI KE KANAKA → AOLE IKEIA E KE KANAKA, AOLE HOI E HIKI IA IA KE NANA AKU.

I keia manawa, e kau like i na hapalua elua o ka Baibala, a e heluhelu pu i na hapalua elua.

Wahi a ke Kauoha Kahiko, pinepine ‘ia ka ‘ōlelo, ua ‘IKE nā kānaka i kēia kanaka, kama‘ilio pū me kēia kanaka, ‘ai i mua ona, hakakā pale me kēia kanaka, a ola nō.

Ke ‘ōlelo maopopo mai nei ke Kauoha Hou, ‘ekolu manawa, ‘a‘ohe kanaka i ‘ike i ke Akua ka Makua, a ‘a‘ohe kanaka hiki ke ‘ike i ke Akua ka Makua.

He ‘oia‘i‘o nō nā ‘ōlelo ‘elua. ‘A‘ole no laila he mea ho‘okahi ke kanaka i ‘ike‘ia e nā kānaka i ka Kauoha Kahiko a me ka Makua, ka mea i ‘ike ‘ole ‘ia e nā kānaka. Ke ha‘i mai nei ‘o Ioane i ka mea nona kēia kanaka i ‘ike‘ia. Ke ‘ōlelo mai nei ‘o ia, ‘o ke kanaka i ‘ike‘ia, ‘o ia ke Keiki hiwahiwa hānau kahi, ke Keiki e noho nei i ka poli o ka Makua, a ua alaka‘i mai kēia Keiki i ke Akua ka Makua i waho i kahi e ‘ike ‘ia ai ke Akua ka Makua.

[NA PAUKU I HUI PU IA — AOLE KEKAHI PAUKU HOOKAHI KE OLELO NEI WALE NO]

(Ko‘u mau mana‘o pilikino: E akahai a ‘oia‘i‘o ma ‘ane‘i, no ka mea, ‘o ia kēia wahi hiki ai i kekahi ke ho‘omaka e ho‘ohui i ka Baibala. ‘O ka mea i ‘ŌLELO PONO ‘IA: ‘o ka ‘ōlelo Kauoli Kahiko pono‘ī, ua kapa ‘ia kēia kanaka i ho‘ouna ‘ia ‘o Iēhova a me ke Akua, a ‘o ka po‘e i hālāwai me kēia kanaka i ho‘ouna ‘ia, ua ‘ōlelo like lākou. ‘A‘ole ia ‘āpana he hopena i loa‘a. ‘O ia ‘āpana ka mea i ‘ōlelo ‘ia e nā ‘ōlelo. ‘O ka mea i LOA‘A ‘IA MA KA HO‘OHUI ‘ANA I NĀ PAUKŪ: ‘o kēia kanaka ‘ike ‘ia kūikawā, ‘o ia ke Keiki. ‘A‘ohe pauku ho‘okahi e ‘ōlelo ana "'o ka ‘ānela o Iēhova ma Kinohi 16 ‘o Iesū ia.'" Loa‘a kēia hopena ma ka ho‘onoho ‘ana iā Ioane 1:18, Ioane 5:37, a me 1 Timoteo 6:16 ma ka ‘ao‘ao o nā mo‘olelo o ke Kauoli Kahiko a nīnau i ‘o wai ka mea i ‘ike ‘ia. ‘O ia ke kumu e noho ai ka hō‘ailona ma laila, a ke noho mau nei ka hō‘ailona ma laila.)

A HOIKE HOU MAI KA ELELE-OIA-KA-HAKU I KA HOPENA LOA O KE KAUAHA KAHIKO

Malaki 3:1 A IA hoi, e hoouna auanei au i ko‘u elele, Nana e hoomakaukau i ke alanui imua o‘u: A e hiki wawe mai auanei ka Haku, a oukou e imi nei, iloko o kona luakini, Oia ke elele o ka berita, o ka mea a oukou e makemake nei: Ea, e hele mai ana ia, wahi a Iehova o na kaua. **[H4397 malak ■]**

E HOOUNA AKU AU I KA‘U ELELE + NANA E HOOMAKAUKAU I KE ALANUI I MUA O‘U → E HIKI KOKE MAI NO KA HAKU I KONA LUAKINI, O KA ELELE O KA BERITA.

MANA‘O ‘OKO‘A, HI‘OHI‘ONA HO‘OKAHI — ua ho‘ohiki ‘ia ke kāhea, a ua ho‘omaopopo ‘ia ke kāhea

Mareko 1:2 E like me ia i palapalaia e ke kaula, e Isaia, Aia hoi, ke hoouna aku nei au i ko‘u elele mamua o kou alo, nana no e hoomakaukau i kou alanui mamua ou. (3) Ka leo o ka mea e kala ana ma ka waonahale, E hoomakaukau oukou i ke alanui no ka Haku, e hana i kona mau kuamoo, i pololei. (4) Bapetizo ae la o Ioane ma ka waonahale, me ke ao mai i ka bapetizo ana no ka mihi, i mea e kalaia mai ai ka hala.

AIA HO‘I, KE HO‘OUNA AKU NEI AU I KA‘U ‘ELELE MA MUA O KOU ALO → E HO‘OMĀKAUKAU ‘OUKOU I KE ALANUI NO KA HAKU.

(Ko‘u mana‘o pono‘ī: Ua kapa ‘ia ‘elua kanaka i ho‘ouna ‘ia ma ka pauku ho‘okahi ‘o Malaki 3:1. Hele ka mea ho‘ouna ‘ia mua i mua e ho‘omākaukau i ke alanui. Ua kapa ‘ia ke kanaka ho‘ouna ‘ia ‘elua ‘o "ka Haku" a me "ka ‘elele o ka berita." ‘O kēia kanaka ho‘ouna ‘ia ‘elua ka mea e hele mai ana i ka luakini pono‘ī o ka Haku. Ho‘omaka ‘o Mareko i kāna Euanelio ma ke kuhikuhi ‘ana i kēlā laina pono‘ī mai Malaki 3:1. Kapa ‘o Mareko i ka mea ho‘omākaukau alanui ‘o Ioane, ma ka

wao nahele. No laila, ‘a‘ole i ha‘i ‘ia ka inoa o ke kanaka ho‘ouna ‘ia ‘elua e Mareko i kēia manawa. Pani ke Kauoha Kahiko me ke kali ‘ana i kekahi ‘elele ‘o ia ka Haku. Ho‘omaka ke Kauoha Hou me ua ‘elele lā e hele mai ana.)

C. KA WAHIE I KAU ‘IA MA LUNA O KE KEIKI HIWAHIWA — ‘ABERAHAMA A ME ISAACA MA LUNA O KA MAUNA

C1. Kinohi 22:2 I mai la oia, E lawe aku oe i kau keiki i kau ponoī, ia Isaaka, i kau mea au e aloha nei, a e hele aku oe i ka aina o Moria; malaila oe e kaumaha aku ai ia ia i mohaikuni maluna o kekahi puu a‘u e hoike aku ai ia oe. **[H3173 yachiyd ■]**

E LAWE ‘OE I KĀU KEIKI, I KĀU KEIKI HO‘OKAHI ‘O ‘ISA‘AKA, KA MEA ĀU E ALOHA NEI → E MŌHAI AKU IĀ IA MA LAILA I MŌHAI KUNI.

C2. Kinohi 22:6 Lawe ae la o Aberahama i ka wahie no ka mohaikuni, a kau iho la maluna o kana keiki o Isaaka, lawe aku la ia i ke ahi, a me ka pahi ma kona lima, a haele pu aku la laua. **[H6086 ets ■]**

LAWE AE LA O ABERAHAMA I KA WAHIE NO KA MOHAIKUNI, A KAU IHO LA MALUNA O KANA KEIKI O ISAACA → A HAELE PU AKU LA LAUA.

(Ko‘u mau mana‘o pono‘ī: Ma Kinohi 22:6, ‘a‘ole ka makua kāne e halihali i ka lā‘au. Na Isaaka e halihali i ka lā‘au i luna o ka pu‘u. E waiho ‘o ‘Aberahama iā Isaaka ma luna o kēlā lā‘au. ‘O ka hua‘ōlelo Hebera no kēlā lā‘au ‘o ets (H6086). He hua‘ōlelo ma‘amaui ia no ke kumulā‘au ola, a no ka lā‘au i kālai‘ia kekahi. ‘O ia ho‘okahi hua‘ōlelo ka mea e kapa ai i ka lā‘au o ke ola, a me ka lā‘au i waenakonu o ka māla.)

C3. Kinohi 22:7 Olelo aku la o Isaaka i kona makuakane, ia Aberahama, E kuu makua: i mai la kela, Eia wan, e kuu keiki. I aku la ia, Eia ke ahi, a me ka wahie; auhea hoi ke keikihipa i mohaikuni? (8) I mai la o Aberahama, E kuu keiki, na ke Akua no e hoomakaukau i keikihipa nana i mohaikuni: a haele pu aku la laua.

AUHEA KE KEIKI HIPA NO KA MŌHAI KUNI? → NA KE AKUA E HO‘OMĀKAUKAU MAI I KEIKI HIPA NONA IHO.

C4. Kinohi 22:13 Alawa ae la na maka o Aberahama iluna, ike aku la, aia hoi, ma kona kua he hipakane, ua hihia kona pepeiaohao i ka nahelehele: hele aku la o Aberahama, lalau aku la i ua hipakane la, a kaumaha aku la ia ia i mohaikuni, i kala no kana keiki.

HE HIPA KĀNE I PA‘A I LOKO O KA NAHELEHELE MA KONA MAU PEA → KAUMAHA ‘IA ‘O IA I MŌHAI KUNI MA KAHĪ O KĀNA KEIKI.

Kinohi 22:14 Kapa aku la o Aberahama i ka inoa o ia wahi, O Iehova-iire: me ia i oleloia mai ai a hiki i keia la, Ma ka mauna o Iehova e hoomakaukauia‘i.

MA KA MAUNA O IEHOVA E HOOMAKAUKAUIA‘I.

(Ko‘u mau mana‘o pilikino: E no‘ono‘o hou i ka nīnau a ke keiki i loko o Genesis 22:7: aia ihea ke keiki hipa? Ua pane ‘o ‘Aberahama i ka nīnau. ‘Oī aku ka hohonu o ka pane a ‘Aberahama ma mua o kona ‘ike ‘ana iho. Ua ‘ōlelo ‘o ‘Aberahama, "Na ke Akua nō e ho‘omākaukau mai i keiki hipa nona iho i mōhai kuni." Hiki ke lawe ‘ia kēlā hua‘ōlelo i ‘elua mana‘o. ‘O kekahi mana‘o, e loa‘a iā ke Akua kekahi keiki hipa no kāna ho‘ohana pono‘ī. ‘O kekahi mana‘o hou a‘e, e hā‘awi mai ke Akua iā ia iho i keiki hipa. ‘O ka mea a ke Akua i hā‘awi mai ai i kēlā lā he HIPA KĀNE, ‘a‘ole he keiki hipa. He hipa kāne he hipa kāne makua piha. Ua make kēia hipa kāne ma kahi o ke keiki, ua pa‘a ‘ia ma nā pepeiaohao. Ua pane ‘ia ka nīnau a ‘Isa‘aka ma ke kuahiwi ma kekahi ‘ano. Ua waiho ‘ia ho‘i ka nīnau a ‘Isa‘aka ma ke ‘ano ‘ē a‘e. ‘Aie mau nō kekahi keiki hipa. Kapa akula ‘o ‘Aberahama i ka wahi me ka ‘ōlelo ho‘ohiki ma ka manawa e hiki mai ana: "Ma ka mauna o Iēhova e ‘ikea ai.")

‘IKE ‘OKO‘A, HANANA HO‘OKAHI — ke keiki i amo i ka wahie, a ke Keiki i amo i ke ke‘a

Kinohi 22:6 Lawe ae la o Aberahama i ka wahie no ka mohaikuni, a kau iho la maluna o kana keiki o Isaaka, lawe aku la ia i ke ahi, a me ka pahi ma kona lima, a haele pu aku la laua.

UA KAU ‘O ‘ABERAHAMA I KA WAHIE MA LUNA O ‘ISAACA KĀNA KEIKI KĀNE → HELE PŪ AKU LĀ LĀUA ‘ELUA.

Ioane 19:17 A help aku la la e hali ana i koua ken ma kahi i kapaia o Kaiwipoo, a o Golegota ma ka olelo Hebera.

A HELP AKU LA LA E HALI ANA I KOUA KEN MA KAHĪ I KAPAIA O KAIWIPOO.

Ioane 19:18 Malaila lakou i kau ai ia ia ma ka kea, a me na kanaka elua me in, ma kela aoao keia aoao, a o Iesu mawaena.

MA LAILA LĀKOU I KAULIA AI 'O IA MA KE KEA + 'O IESŪ MA WAENAKONU.

(Ko'u mana'o pilikino: He makua kāne, ho'okahi keiki kāne āna i aloha ai, kekahi pu'u, ka lā'au i kau 'ia ma ke kua o ke keiki kāne, a me ke keiki kāne e pi'i ana i lalo o ia lā'au. Ua hana 'ia kēia hi'ohi'ona 'elua manawa ma ka Baibala. I ka manawa mua, ma Kinohi 22, ua ho'ōki ke Akua i ka pahi kāla'au. Ua ho'onoho ke Akua i kekahi hipa kāne pana'i ma kahi o ke keiki kāne. I ka lua o ka manawa, ma ke ke'a, 'a'ohe mea i ho'ōki i ka make. I kēia manawa, 'o ke Keiki ke pana'i. E nānā i kekahi 'oko'a hou aku ma waena o nā hi'ohi'ona 'elua. Nīnau akula 'o 'Isa'aka, "Auhea lā ke keiki hipa?" 'A'ohe pane i ka nīnau a 'Isa'aka i kēlā lā. Hiki mai ka pane i kekahi manawa hope, ma ka muliwai 'o Ioredane, mai 'Ioane mai. Kuhikuhi akula 'o 'Ioane i kekahi kanaka e hele mai ana i ona lā.)

C5. Ioane 1:29 A ia la ae, ike ae la o Ioane ia Iesu e hele mai ana io na la, i mai la, E nana i ke Keikihipa a ke Akua, nana e lawe aku ka hala o ke ao nei!

E NANA I KE KEIKIHIPA A KE AKUA, NANA E LAWE AKU KA HALA O KE AO NEI.

C6. Kinohi 22:2 I mai la oia, E lawe aku oe i kau keiki i kau ponoī, ia Isaaka, i kau mea au e aloha nei, a e hele aku oe i ka aina o Moria; malaila oe e kaumaha aku ai ia ia i mohaikuni maluna o kekahi puu a'u e hoike aku ai ia oe.

Ioane 3:16 No ka mea, na aloha nui mai ke Akua i ko ke ao nei, nolaila, ua haawi mai oia i kana Keiki hiwahiwa, i ole e make ka mea manaoio ia ia, aka, e loa ia ia ke ola mau loa. **[G3439 monogenes ■]**
KOU KEIKI HIWahiWA, KA MEA ĀU E ALOHA NEI → UA HĀ'AWI MAI 'O IA I KONA KEIKI HIWahiWA HĀNAU.

C7. Hebera 11:17 Ma ka manaoio i kaumaha aku ai o Aberahama ia Isaaka i kona wa i hoaoia mai ai; a o ka mea nona ka pono i hai mua ia mai, ua mohai aku la oia i kana keiki hookahi; (18) Ia ia hoi ka olelo ana mai, E kapaia'ku kau mau mamo. mamuli o Isaaka. (19) Ua manao hoi ia, e hiki i ke Akua ke hoala mai ia ia mai ka make mai; mai laila mai hoi, i loa ai oia ia ia ma ke aka.

UA KAUMAHA AKU OIA I KANA KEIKI HIWahiWA HOOKAHI → ME KA MANAO E HIKI NO I KE AKUA KE HOALA MAI IA IA, MAI KA MAKE MAI NO HOI.

(Ko'u mau mana'o pilikino: Ke ho'ohana nei ka mea kākau o ka puke Hebera i ka 'ōlelo Helene like a John no Isaaka e like me kā John ho'ohana 'ana no Iesū. 'O ia 'ōlelo, "hānau kekahi wale nō," monogenes (G3439). Ha'i mai ka mea kākau o ka Hebera iā kākou i ka mea a 'Aberahama i no'ono'o ai i kona pi'i 'ana i ke kuahiwi. Ua no'ono'o 'o 'Aberahama e hiki i ke Akua ke ho'āla hou i ke keiki mai ka make mai. Ua 'ōlelo aku 'o 'Aberahama i nā kānaka 'ōpiopio ma lalo o ka pu'u, "E hele māua me ke keiki i laila e ho'omana, a e ho'i hou mai i o 'oukou nei." Ua mana'o 'o 'Aberahama e hele hou mai ia i lalo o ke kuahiwi me Isaaka. Ua loa'a hou iā 'Aberahama 'o Isaaka, 'o ka 'ōlelo a ka mea kākau o ka Hebera, "ma ke 'ano hō'ailona." 'O ke 'ano hō'ailona ma 'ane'i, he ki'i a i 'ole hō'ailona ia. 'Eholu lā ma hope o ke kauoha, ua ho'i hou mai i ke ola kekahi keiki i like me ka make.)

HE MANA'O NO KAHĪ — he mana'o kāko'o, 'a'ole he 'ōlelo i hō'ike pololei 'ia e nā paukū

II. Oihanaalii 3:1 HOOMAKA iho la o Solomona e kapili i ka hale o Iehova ma Ierusalem, ma ka mauna o Moria, ma kahi i ikeia mai ai oia e Davida, kona makuakane, ma kahi a Davida i hoomakaukau ai i kahihehi palaoa o Orenana ka Iebusa.

HOOMAKA IHO LA O SOLOMONA E KAPILI I KA HALE O IEHOVA MA IERUSALEMA, MA KA MAUNA O MORIA.

[NA PAUKU I HUI PU IA — AOLE KEKAHI PAUKU HOOKAHI KE OLELO NEI WALE NO]

(Ko'u mau mana'o pilikino: Hō'ike 'o Kinohi 22:2 i kahi a ke Akua i ho'ouna aku ai iā 'Aberahama ma ka 'āina 'o Moria. Hō'ike 'o II 'Oihanaalii 3:1 i kahi a Solomona i kūkulu ai i ka luakini ma ka mauna 'o Moria, ma Ierusalem. No laila, 'o ka mauna o ka mōhai 'āne'ane 'ana o 'Isa'aka a me ka mauna o kēlā me kēia mōhai luakini ma hope mai, ho'okahi nō lāua inoa. 'O Ierusalem nō ho'i ke kūlanakauhale like kahi i kau kea ai nā koa iā Iesu ma waho o ka pā kūlanakauhale. E 'ōlelo wale i ka mea a nā paukū e 'ōlelo nei. 'A'ole 'ōlelo nā paukū he pōhaku like 'o Golgota me Moria. Akā, 'ōlelo nā paukū i ka inoa like, ka lauwiki pu'u like, a me ke kūlanakauhale like. 'O kā 'Aberahama mau 'ōlelo pono'i, "ma ka mauna o Iēhova e ike 'ia ai." Ua 'ōlelo 'o 'Aberahama i kēia mau hua'ōlelo ma ke 'ano manawa e hiki mai ana.)

D. KE KAUWA HOOMAINOINO — KA MOKUNA E WEHEWEHE ANA I KE KEA MAMUA O KA HOOMAKA ANA O NA KEA

D1. Isaia 52:13 Aia hoi e pomaikai ana ka'u kauwa, E hapaiia no hoi ia, a e hookiekieia, A e kiekie loa auanei oia. (14) Nui no ka poe i haohao ia oe, No ka mea, ua oi aku ka mainoino o kona helehelena mamua o ko ke kanaka, A me kona hiona hoi mamna o ko na keiki a kanaka. (15) Pela no oia e pipi ai i na lahuikanaka, he nui loa; E hoopaa na'lii i ko lakou waha imua ona; No ka mea, e ike auanei lakou i ka mea i hai ole ia ia lakou, A e noonoo pono lakou i ka mea a lakou i lohe ole ai.

UA 'INO LOA KONA HELEHELENA MA MUA O KO KE KANAKA → PĒLĀ NŌ 'O IA E KĀPĪPĪ AI I NĀ LĀHUI KANAKA HE NUI.

D2. Isaia 53:1 O WAI ka mea i manaoio i ka makou hoike ana? Iawai la hoi i hoikeia'ku ai ka lima o Iehova? (2) E ulu mai no oia imua ona me he oha la, E like hoi me ke aa kupu mai loko mai o ka Iepo maloo, Aole ona maikai o ke kino, aole ona hanohano; A ia kakou e ike aku ai ia ia, aole ona helehelena maikai i makemake aku ai kakou ia ia.

O WAI KA MEA I MANAOIO I KA MAKOU HOIKE ANA? → AOLE ONA HELEHELENA MAIKAI I MAKEMAKE AKU AI KAKOU IA IA.

D3. Isaia 53:3 Ua hoowahawahaia oia, a ua haaleleia hoi ia e na kanaka; He kanaka eha, a ua ike hoi oia i ka popilikia; E like me ka huna ana o na maka, mai o kakou aku, Pela no ia i hoowahawahaia'i, a manao ole hoi kakou ia ia.

HE KANAKA 'EHA A I 'IKE I KE KAUMAHA → UA HO'OWAHĀWAHĀ 'IA 'O IA, 'A'OLE MĀKOU I MANA'O IKI IĀ IA.

D4. Isaia 53:4 He oiaio no, ua kaikai no oia i ko kakou popilikia, Ua halihali no oia i ko kakou eha: Aka, manao aku kakou ia ia, ua paipaiia, Ua hahauia hoi, a ua hookaumahaia e ke Akua. (5) Aka, ua hou a oia no ko kakou hewa, Ua paopaoia oia no ko kakou hala; Maluna ona ka hoopai ana e malu ai kakou, Ma kona mau palapu, ua hoolaiia mai kakou.

UA HŌ'EHA'EHA 'IA 'O IA NO KĀ KĀKOU MAU HALA + UA KŪ'TIA IA NO KO KĀKOU HEWA → MA KONA MAU KAHA HAHAU I HO'ŌLA 'IA AI KĀKOU.

D5. Isaia 53:6 Ua hele hewa kakou a pau e like me na hipa; Ua huli kela mea keia mea o kakou i kona aoao iho; A ua kau no o Iehova maluna oua i ka hewa o kakou a pau.

UA HELE HEWA KAKOU A PAU E LIKE ME NA HIPA → A UA KAU NO O IEHOVA MALUNA OUA I KA HEWA O KAKOU A PAU.

D6. Isaia 53:7 Ua hookaumahaia oia, ua hoopilikiaia hoi, Aole nae i ekemu ae kona waha. E like me ke keikihipa, ua alakaiia oia i ka make, E like hoi me ka hipa i pane ole imua o ka mea nana ia e ako, Pela no oia, aole i ekemu ae kona waha.

UA LAWE 'IA 'O IA E LIKE ME KA HIPA I KA PEPEHI 'IA → 'A'OLE 'O IA I HĀMAMA I KONA WAHA.

D7. Isaia 53:8 Ua laweia'ku la oia, mai ka paa ana, a mai ka hookolokolo ana hoi; A owai la ka mea e hai i kona hanauna? No ka mea, ua kipakuia oia mai ka aina o ka poe ola aku; No ka hewa o ko'u poe kanaka ia i hahauia'i.

UA OKIIA'KU IA MAI KA AINA O KA POE E OLA ANA → NO KA HEWA O KO'U POE KANAKA I HAHAUIA MAI AI OIA.

D8. Isaia 53:9 Haawi ae la oia i kona lua me ka poe hewa, Me ka poe mea waiwai hoi iloko o kona make; Aole nae ia i hana i ka mea hewa, Aohe hoopunipuni ma kona waha.

HAAWI AE LA OIA I KONA LUA ME KA POE HEWA + ME KA POE MEA WAIWAI HOI ILOKO O KONA MAKE → AOLE NAE IA I HANA I KA MEA HEWA.

D9. Isaia 53:10 Aka, manao no o Iehova e paopao ia ia, Ua hoeha oia ia ia: A i ka wa e haawi aku ai oe i kona uhane i mohai hala, E ike no oia i kana mau keiki, a e hooloihi no hoi i kona mau la, A e pomaikai auanei ka makemake o Iehova ma kona mau lima.

AIA HOOLIO OE I KONA UHANE I MOHAI NO KA HEWA → E IKE NO IA I KANA POE MAMO, E HOOLIOHI ANA NO OIA I KONA MAU LA.

D10. Isaia 53:11 E ike aku no oia i ka hope o ka luhi ana o kona uhane, A e oluolu oia; Ma ka ike ana ia ia, e hoapono no ka'u kauwa hemolele i na mea he nui, No ka mea, nana no e amo i ko lakou hewa. (12) Nolaila, e mahele aku au nana, me ka poe koikoi, A nana no e mahele i ka waiwai pio me ka poe ikaika;

Ua ninini aku oia i kona uhane i ka make; A ua helu pu ia oia me ka poe lawehala; A halihali no oia i ka hewa o na mea he nui, A e nouoi aku la oia no ka poe i lawehala.

UA NINI 'IA KONA 'UHANE A HIKI I KA MAKE + UA HELU 'IA 'O IA ME KA PO'E LAWEHALA → UA HALI 'O IA I KA HEWA O KA LEHULEHU, A NĀNĀ AKU I KA PO'E LAWEHALA.

(Ko'u mau mana'o pilikino: E heluhelu iā Isaia 53:9 a laila iā Isaia 53:10 hou, ma ke ka'ina pololei. Ua 'ōlelo mai ka mua, ua MAKE ke kauā a ua kanu'ia i loko o ka lua kupapa'u o ke kanaka waiwai. Ua 'ōlelo mai ka lua, ma hope o ka ho'olilo 'ia 'ana o ka 'uhane o ke kauā i mōhai no ka hewa, e 'IKE ana ke kauā i kāna hua a e HO'OLŌ'IHI ana i kona mau lā. 'A'ole hiki ke 'oia'i'o pū kēlā mau 'ōlelo 'elua no ke kanaka e noho mau ana i ka make. Ua kākau 'ia ke alahouana i loko o kēia mokuna o Isaia, 'ehiku haneli mau makahiki ma mua o ka hana 'ia 'ana o ke alahouana.)

'IKE 'OKO'A, HANANA HO'OKAHI — ka 'ao'ao a ke kāula, a he kanaka i loko o kahi ka'a kua e heluhelu leo nui ana ia

Oihana 8:32 ↗ *read this in your Bible*

NO WAI LA KEIA MEA A KE KAULA I OLELO MAI NEI? → ALAILA HOOMAKA O PILIPO MA IA PALAPALA HEMOLELE, A HAI MAI IA IESU IA IA.

(Ko'u mau mana'o pilikino: He nīnau kūpono kēia, i nīnau 'ia ma ka leo nui e kekahi kanaka i lohe 'ole i ka pane ma mua. Eia ka nīnau: 'o wai ka mea a ke kāula e 'ōlelo nei? 'A'ole 'o ka mana'o pilikino o Pilipo ka pane. Ho'omaka 'o Pilipo ma kēlā paukū pono ma Isaia 53. Ha'i 'o Pilipo iā Iesū mai kēlā paukū. Ua kākau 'ia ka heluhelu 'ana o nā lūna'ōlelo pono iā Isaia 53 no kākou. 'A'ole pono kekahi e koho wale i ka heluhelu 'ana o nā lūna'ōlelo iā Isaia 53.)

E. EMANUELA — KE AKUA ME KAKOU, UA HANAU MAI KE KEIKI A UA HAAWIIA MAI KE KEIKI KANE

E1. Isaia 7:14 Nolaila, na ka Haku pono no e haawi mai ia oukou i hoailona; Aia hoi! e hapai ana no kekahi wahine puupaa, A e hanau mai hoi ia i keiki, A e kapa aku no oia i kona inoa, o IMANUELA.

[H6005 Immanuel 🟩] [H5959 almah 🟩]

NOLAILA, NA KA HAKU PONO NO E HAAWI MAI IA OUKOU I HOAILONA; AIA HOI → E HAPAI ANA NO KEKAHI WAHINE PUUPAA, A E HANAU MAI HOI IA I KEIKI, A E KAPA AKU NO OIA I KONA INOA, O IMANUELA.

E2. Isaia 9:6 No ka mea, ua hanauia mai, he keiki no kakou, No kakou i haawiiā mai ai, he keikikane, Maluna o kona poohiwi ke aupuni; A e kapaia kona inoa, o Kupaianaha, O Kakaolelo, o Keakuamana, O Kamakuamauloa, o Kealiioakamalu. **[H6382 pele 🟩]** (7) Aole e pau ka mahuahua ana o kona aupuni, a me ka malu; Ma ka nohoalii o Davida ia, A ma kona aupuni no hoi, E hoala hou ia mea, a e hookupaa ia ia, Me ka hooponopono, a me ka maikai, Mai keia wa aku, a i ke ao pau ole. Na ka ikaika o Iehova o na kua e hana i keia.

UA HĀNAU MAI HE KEIKI + UA HĀ'AWI 'IA MAI HE KEIKIKĀNE → E KAPA 'IA KONA INOA 'O KE AKUA MANA, KA MAKUA MAU LOA → 'A'OHE HOPENA O KA MĀHUAHUA 'ANA O KONA AUPUNI.

(Ku'u mau mana'o pilikino: E nānā i ke ka'ina o nā hua'ōlelo hana 'elua ma Isaia 9:6. 'A'ole like nā hua'ōlelo hana 'elua. 'A'ole ma muli o ka mana'o 'ole i kēlā ka'ina. Ua HĀNAU 'ia kekahi keiki. Ua HĀ'AWI 'ia kekahi keiki kāne. 'O ka hānau 'ia, ke wehewehe nei i ke ala i hiki mai ai ke keiki i ke ao nei. 'O ka hā'awi 'ia, ke wehewehe nei i ka mea i hana 'ia i kekahi Keiki Kāne i noho mua ai. E no'ono'o kākou i nā inoa i hā'awi 'ia i kēia keiki. 'A'ole 'ōlelo 'o Isaia 9:6 e like auane'i ke keiki me ke Akua mana. Ke 'ōlelo nei 'o Isaia 9:6, "a e kapa 'ia kona inoa, 'o ke Akua mana." 'O ka inoa mua ma ka papa inoa, 'o Kupanaha, 'o ia 'o pele (H6382). Loa'a iā pele ke kumu like me ka pane a Manoa i loa'a ai ma Lunakanawai 13, i kona noi 'ana i inoa a hiki 'ole iā ia ke loa'a. Ma Isaia 9:6, ua hā'awi 'ia ka inoa.)

E3. Isaia 9:2 O na kanaka i hele ma ka pouli, E ike auanei lakou i ka malamalama nui; O ka poe i noho ma ka aina o ke aka o ka make, E alohi mai auanei ka malamalama maluna o lakou.

O NA KANAKA I HELE MA KA POULI, E IKE AUANEI LAKOU I KA MALAMALAMA NUI.

E4. Mika 5:2 A o oe, Betelehemā Eperata, Ka mea uuku iwaena o na tausani o Iuda, Mailoko mai ou e hele mai ai io'u nei, Ka mea e alii ana iloko o ka Iseraela; Mamua mai kona puka ana, mai ka manawa kahiko loa mai.

MAI LOKO MAI 'O 'OE E HELE MAI AI 'O IA KA MEA E ALI'I AI 'O 'ISERA'ELA → 'O KONA MAU HELE 'ANA MAI, MAI KA WĀ KAHIKO MAI, MAI KE AU MAU LOA MAI.

(Ko‘u mau mana‘o pilikino: Ho‘okahi ‘ōlelo ma ka Mika 5:2 e pa‘a ai nā kihi ‘elua o kēia ha‘awina holo‘oko‘a. E HELE MAI ana kēia ali‘i mai loko mai o kekahi kūlanakauhale li‘ili‘i. ‘O ka hele mai ‘ana mai loko mai o kekahi kūlanakauhale li‘ili‘i he ho‘omaka ia, ma kahi hiki i ke kanaka ke hele wāwae aku. ‘O nā HELE ‘ANA MAI o kēia ali‘i mai ka wā kahiko mai, mai ka wā pau ‘ole mai. ‘O ka hele ‘ana mai mai ka wā pau ‘ole mai, ‘a‘ohe ia he ho‘omaka. Hō‘ike ‘o Mika i nā ‘oia‘i‘o ‘elua ma ka ‘ōlelo ho‘okahi. ‘A‘ole ‘o Mika e ho‘omālie i kekahi o nā ‘oia‘i‘o ‘elua.)

F. KA HUA A KA WAHINE A ME KA KAIKAMAHINE PU‘UPA‘A — KA HO‘OHKI MUA A ME KA HO‘OKŌ ‘ANA

F1. Kinohi 3:15 E waiho no au i ka inaina mawaena o olua a me ka wahine, a mawaena hoi o kou hua a me kona hua; nana e paopao iho kou poo, a nau hoi e pakuikui aku kona kuekuewawae.

A MAWAENA HOI O KOU HUA A ME KONA HUA → NANA E PAOPAO IHO KOU POO, A NAU HOI E PAKUIKUI AKU KONA KUEKUEWAWAE.

(Ko‘u mau mana‘o pilikino: Ua ‘ōlelo mai ke Akua i ka Kinohi 3:15 i ka nahesa ma ka māla, i ka manawa i komo mai ai ka hewa i ke ao nei. ‘O ka Kinohi 3:15 ka ‘ōlelo ho‘ohiki mua o kekahi mea ho‘ōla ma ka Baibala a pau. E nānā i ka mea nona ka hua i kapa ‘ia ai ma kēia paukū. Ma ke koena o ka Palapala Hemolele, ua hō‘ike ‘ia ke kūauhau ‘ohana ma o nā kāne. ‘O nā la‘ana ‘o ia ka hua a ‘Aberahama a me ka hua a Dāvida. Ma ‘ane‘i, ho‘okahi wale nō manawa, mai kinohi loa mai, ‘o ka hua a ka WAHINE ke kūauhau i kapa ‘ia. E nānā pū i nā ‘eha ‘elua o kēia paukū, ‘a‘ole like ka nui. Ua ‘o‘oia ke kuekuewa‘a o ka hua a ka wahine. Ua ku‘iia a nāhāhā ke po‘o o ka nahesa.)

F2. Galatia 4:4 Aka, i ka hiki ana mai o ka manawa maopopo, hoouna mai la ke Akua i kana Keiki, a ka wahine i hanau ai, i hanau malalo o ko kanawai. (5) E hoopakele ae i ka poe malalo o ke kanawai, i hookamaia mai ai kakou he poe keiki.

UA HO‘OUNA MAI KE AKUA I KĀNA KEIKI, I HĀNAU ‘IA E KA WAHINE → E HO‘ŌLA I KA PO‘E MA LALO O KE KĀNĀWAI.

(Ko‘u mau mana‘o pilikino: Ua ‘ōlelo ‘o Galatia 4:4 ua HO‘OUNA ‘o ke Akua i kāna Keiki. A laila ‘ōlelo ‘o Galatia 4:4 ua HĀNAU ‘IA ke Keiki NA KA WAHINE MAI. Ua kapa mua ‘ia ka ho‘ouna ‘ana ma ka ‘ōlelo. Ua kapa lua ‘ia ka hānau ‘ana ma ka ‘ōlelo. He mea nui kēlā kauoha. ‘A‘ole ho‘ouna ‘ia kekahi kanaka mai kahi wahi mai ke ‘ole ua ola mua kēlā kanaka ma ia wahi.)

HELEHELENA ‘OKO‘A, HI‘OHI‘ONA HO‘OKAHI — ka hō‘ailona i ho‘ohiki ‘ia, a me ka hō‘ailona i hā‘awi ‘ia

Isaia 7:14 Nolaila, na ka Haku pono no e haawi mai ia oukou i hoailona; Aia hoi! e hapai ana no kekahi wahine puupaa, A e hanau mai hoi ia i keiki, A e kapa aku no oia i kona inoa, o IMANUELA.

E HAPAI ANA NO KEKAHI WAHINE PUUPAA, A E HANAU MAI HOI IA I KEIKI, A E KAPA AKU NO OIA I KONA INOA, O IMANUELA.

Mataio 1:18 Penei hoi ka hanau ana o Iesu Kristo: I hoopalau e ia kona makuwahine o Maria na Iosepa, aole nae laua i pili, a ikea oia, ua hapai na ka Uhane Hemolele. (19) Aka, he kanaka pono kana kane o Iosepa, aole ia i makemake e hoino ia ia ma ke akea; manao iho la ia e kipaku malu ia ia. (20) A i kona noonoo ana ma ia mau mea, aia hoi, ikeia‘ku ka anela a ka Haku e ia ma ka moe, i mai la, E Iosepa, e ka mamo a Davida, mai makau oe ke lawe ia Maria i wahine nau; no ka mea, ua hapai oia na ka Uhane Hemolele. (21) A e hanau mai oia i keikikane, a e kapa aku oe i kona inoa o IESU; no ka mea, e hoola ia i kona poe kanaka mai ko lakou hewa. (22) Ma ia mau mea i ko ai ka mea a ka Haku i olelo mai ai ma ke kaula, i ka i ana mai (23) Aia hoi, e hapai ana kekahi wahine puupaa, a e hanau mai ia i keikikane, a e kapaia kona inoa o Emanuela; o ke ano keia, o ke Akua me kakou.

E KAPA ‘OE I KONA INOA ‘O IESŪ: NO KA MEA, E HO‘ŌLA ‘O IA I KONA PO‘E KĀNAKA MAI KO LĀKOU MAU HEWA → E KAPA ‘IA KONA INOA ‘O EMANU‘ELA, ‘O IA HO‘I, MA KA UNUHI ‘ANA, ‘O KE AKUA ME KĀKOU.

(Ko‘u mau mana‘o pilikino: ‘O ka ‘oko‘a ma waena o nā mo‘olelo ‘elua ke a‘o. Wahi a Isaia 7:14, na IA e kapa aku i ka inoa o ke keiki ‘o ‘Imanu‘ela. Wahi a Mataio 1:23, na LĀKOU e kapa aku i ka inoa o ke keiki ‘o ‘Emanu‘ela. Ho‘okahi makuahine i kapa i kāna keiki ma ka mo‘olelo a Isaia. Kapa nā kānaka a pau iā Iesū ma ka mo‘olelo a Mataio. Hana pū ‘o Mataio i kekahi mea ‘a‘ole pono e koho wale ka mea heluhelu. Kū ‘o Mataio a unuhi i ke ‘ano o ka inoa no ka mea heluhelu, ma loko pono o ka ‘atikala o ka ‘Euanelio a Mataio. ‘A‘ohe mea heluhelu i kēlā me kēia kenekulia e nalowale ke ‘ano o ka inoa ‘Emanu‘ela. ‘O ke ‘ano o ‘Emanu‘ela, ‘o ke Akua me kākou. ‘A‘ole ho‘i i ‘ōlelo ‘o Mataio, ua ho‘omana‘o wale ka hānau ‘ana o Iesū iā Mataio i ka wānana a Isaia. Wahi a Mataio, ua HANA ‘IA kēia mau mea a pau i mea e KŌ ai ka wānana a Isaia.)

F3. Luka 1:31 Eia hoi, e hapai auanei oe, a e hanau i ke keikikane, a e kapa iho oe i kona inoa, o IESU. (32) E nui auanei oia, a e kapaia 'ku, O ke Keiki a ka Mea kiekie loa; a e haawi hoi nona o Iehova ke Akua i ka nohoalii o Davida o kona makuakane. (33) E mau loa no hoi kona alii ana maluna o ka ohana a Iakoba; a o kona aupuni aole ia e pau. (34) Alaila, ninau aku la o Maria i ka anela, Pehea la uanei ia mea? no ka mea, aole au ike i ke kane. (35) Olelo mai la ka anela, i mai la ia ia, E kau mai no ka Uhane Hemolele maluna iho ou; a e hoomalu mai ka mana o ka Mea kiekie loa ia oe, no ia mea la hoi, e kapaia ka mea hemolele au e hanau ai, o ke Keiki a ke Akua.

PEHEA LĀ 'O IA E HIKI AI, NO KA MEA 'A'OLE AU I 'IKE I KE KĀNE? → A 'O KA MEA HEMOLELE E HĀNAU 'IA MAI IĀ 'OE, E KAPA 'IA IA KE KEIKI A KE AKUA.

(Ko'u no'ono'o pilikino: He nīnau na'auao kā Maria i ka Luka 1:34, a ke nīnau nei nō kekahi po'e i kēia manawa. 'A'ole he ho'opa'apa'a ka pane i hā'awi 'ia iā ia. He ho'olaha ia no ka mea a ke Akua e mākaukau nei e hana. E nānā i ka noho ali'i i kapa 'ia ma ka Luka 1:32: "ka noho ali'i o kona makua kane o Davida." 'O ia nō ka noho ali'i ho'okahi i 'ōlelo 'ia ai ma ka 'Isaia 9:7 e noho ai ke keiki, a 'o ia nō ka hale ali'i ho'okahi i kākau 'ia ai ka Halelu 110.)

G. KA LOGO I HOOLILOIA I KINO — A PEHEA E LOAA IO AI KEKAHI KANAKA IA IA

G1. Ioane 1:1 I KINOHI ka Logou, me ke Akua ka Logou, a o ke Akua no ka Logou. **[G3056 logos ■]** (2) Me ke Akua no hoi ia i kinohi. (3) Hanaia iho la na mea a pau e ia; aole kekahi mea i hanaia i hana ole ia e ia. (4) Iloko ona ke ola, a o ua ola la ka malamalama no na kanaka.

I KINOHI KA LOGOU + ME KE AKUA KA LOGOU + A O KE AKUA NO KA LOGOU → HANAIA IHO LA NA MEA A PAU E IA.

(Ko'u mau mana'o pilikino: Hō'ike 'o Ioane 1:1 i 'ekolu 'ōlelo i loko o ho'okahi lālani. Pono kēlā me kēia o kēia mau 'ōlelo 'ekolu. 'O ka 'ōlelo mua, "aia nō ka Logo i ke kumu." 'O ka Logo, kahi inoa no ke Keiki a ke Akua ma mua o kona lawe 'ana i ke kino kanaka, 'a'ohe ona kumu ho'omaka. 'O ka lua o ka 'ōlelo, "aia nō ka Logo me ke Akua." 'A'ole 'o ka Logo he inoa 'ē a'e wale nō no ka Makua Akua, no ka mea, 'a'ole hiki i kekahi kanaka ke noho pū me ia iho. 'O ke kolu o ka 'ōlelo, "he Akua ka Logo." 'A'ole 'o ka Logo he mea li'ili'i e kū ana ma ka 'ao'ao o ke Akua. Ke wehe 'ia kekahi o kēia mau 'ōlelo 'ekolu, e loa'a mai ana kahi 'ōlelo 'oko'a i ka 'ōlelo a Ioane i kākau ai.)

G2. Ioane 1:14 Lilo mai la ka Logou i kanaka, a nobo iho la me kakou, a ike kakou i kona nani, i ka nani o ka hiwahiwa a ke Akua, ua piha i ka lokomaikai a me ka oiaio. **[G4637 skenoo ■]**

LILO MAI LA KA LOGOU I KANAKA + A NOBO IHO LA ME KAKOU → A IKE KAKOU I KONA NANI, I KA NANI O KA HIWAHIWA A KE AKUA.

HELEHELENA 'OKO'A, HI'OHI'ONA HO'OKAHI — ka halelewa ma ka wao nahele, a me ka halelewa o ke kino

Pukaana 25:8 A e hana hoi lakou i keenakapu no'u, i noho ai au iwaena o lakou.

A E HANA HOI LAKOU I KEENAKAPU NO'U → I NOHO AI AU IWAENA O LAKOU.

Ioane 1:14 Lilo mai la ka Logou i kanaka, a nobo iho la me kakou, a ike kakou i kona nani, i ka nani o ka hiwahiwa a ke Akua, ua piha i ka lokomaikai a me ka oiaio.

LILO MAI LA KA LOGOU I KANAKA + A NOBO IHO LA ME KAKOU.

(Ko'u mana'o pilikino: 'O ka hua'ōlelo Helene a Ioane i ho'ohana ai no "noho" ma John 1:14 'o ia ka skenoo (G4637). 'O ke 'ano o skenoo ka ho'okū i kahi halelewa a noho i loko o kēlā halelewa. I ka wā kahiko, 'ōlelo akula ke Akua i nā kānaka o 'Isera'ela e kūkulu i kahi halelewa i noho ai ke Akua i waena o lākou, a kūkulu lākou ia mea me ka 'ili holoholona, ka lā'au, a me ke gula (Exodus 25:8). Ma John 1:14, ho'i hou mai kēia 'ano ki'i ho'ohālike, akā 'o ke kino kanaka ka halelewa. 'O ka halelewa i ka wao nahele kekahi ki'i mua o ka 'oia'i'o a Ioane e wehewehe nei, e kuhikuhi ana i mua i ke kino o Iesū Kristo. Hō'ike mai ke Kauoha Hou i kēlā halelewa he aka, he ki'i e kuhikuhi ana i Iesū Kristo, a ma hope wale nō o kona hō'ike 'ana i ka mea a ke aka i kuhikuhi ai. Ha'i maopopo 'o Ioane i kēia ma John 1:14.)

G3. Kolosa 1:15 Oia hoi ka like me ke Akua i nana ole ia, oia hoi ka mua o na mea a pau i hanaia'i. (16) No ka mea, ua hanaia e ia na mea a pau, o ko ka lani a me ko ka honua, i nanaia, a i nana ole ia, o na nohoalii, o na haku, o na luna, a me na'lii: ua hauaia na mea a pau ma ona la, a nona no hoi. (17) Oia hoi ka mua o na mea a pau, a ma ona la no hoi i mau ai na mea a pau.

NA IA IA I HANAIA AI NA MEA A PAU + AIA NO OIA MAMUA O NA MEA A PAU → NA IA IA E KU PAA AI NA MEA A PAU.

G4. Kolosa 2:9 No ka mea, maloko ona e noho ana ka pono nui a pau o ke Akua ma ko kino. (10) Ua hemolele oukou maloko ona, oia ke poo o na'lii a pau a me ka mana.

MA LOKO ONA E NOHO KINO ANA KA PIHA LOA O KE AKUA → A UA HO'OPIHA 'IA 'OUKOU MA LOKO ONA.

G5. PEHEA 'OE E LOA'A AI 'O IA — UA HA'I MAI 'O IA IĀ MĀKOU I KAHĪ E NĀNĀ AI

Ioane 5:39 E huli oukou i ka palapala hemolele; no ka mea, ua manao oukou, he ola mau loa ko oukou malaila; a oia ka mea nana i hoike uo'u. (40) Aole o oukou makemake e hele mai io'u nei, i loa'a i ia oukou ke ola.

E HULI OUKOU I KA PALAPALA HEMOLELE → A OIA KA MEA NANA I HOIKE UO'U.

(Ko'u mana'o pono'i: Ua 'ōlelo 'o Iesū i kēia mea ma Ioane 5:39-40 i nā kānaka i 'ike i nā Palapala Hemolele 'oi aku ka maika'i ma mua o kekahi mea e ola ana i kēlā manawa. Hiki iā lākou ke ha'i hou aku ia mau mea. Ua ha'i aku 'o Iesū iā lākou, 'o ka Palapala Hemolele holo'oko'a a lākou i ho'opa'ana'au ai, e kuhikuhi ana iā ia iho, a 'a'ole na'e lākou e hele mai i ona lā e loa'a ke ola. 'A'ole like ka 'ike 'ana i nā 'ōlelo o ka Palapala Hemolele me ka 'ike 'ana i ke kanaka nona ia mau 'ōlelo. 'A'ohe wahi 'ē a'e e nānā aku ai no ke ola. 'A'ole 'o Iesū i 'ōlelo mai e 'imi i kou mau mana'o. Ua 'ōlelo 'o ia e huli i nā Palapala Hemolele.)

G6. Luka 24:25 Olelo mai la oia ia laua, E na mea manao ole, e, na mea uauu manaoio ole i na mea a pau a na kaula i olelo mai ai; (26) Aole anei e pono ka Mesia ke hanaia pela, a komo aku i kona nani? (27) Alaila wehewehe mai la oia i na palapala hemolele ia laua, mai a Mose mai a pau na kaula i na mea a pau i kakauia nona iho.

MAI A MOSE MAI A ME NA KAULA A PAU → UA WEHEWEHE MAI OIA MA NA PALAPALA HEMOLELE A PAU I NA MEA E PILI ANA IA IA IHO.

G7. Luka 24:32 A olelo ae la kekahi i kekahi, Aole anei i mehana ko kua naau iloko o kua, i kona kamailio ana me kua ma ke alanui, a i kona hoomoakaka ana mai i ka palapala hemolele?

AOLE ANEI I WELA KO KAKOU NAAU I LOKO O KAKOU, I KANA WEHE ANA MAI I NA PALAPALA HEMOLELE NO KAKOU?

G8. Luka 24:44 Olelo mai la hoi oia ia lakou, Eia na olelo a'u i olelo aku ai ia oukou, i ko'u noho ana me oukou, e pono e hookoia na mea a pau i kakauia ma ke kanawai o Mose, a ma na kaula, a ma na halelu, no'u. (45) Alaila wehewehe iho la oia i ko lakou manao i hoomaopopo lakou i na palapala hemolele

E PONO E HOOKO IA NA MEA A PAU I PALAPALA IA I LOKO O KE KANAWAI O MOSE, A ME NA KAULA, A ME NA HALELU, NO'U → ALAILA WEHE AE LA OIA I KO LAKOU NAAU E HOOMAPOPO LEA AI.

(Ko'u mana'o pilikino: Hō'ike mai 'o Luka 24:44-45 i ka pane no ka nīnau a kēia ha'awina holo'oko'a e nīnau nei. Mai ka waha mai o Iesū kēia pane, ma hope o ke ala hou 'ana o Iesū mai ka lua kupapa'u. Kapa akula 'o Iesū i 'ekolu 'āpana o ke Kauoha Kahiko: ke kēnawai o Mose, ka po'e kaula, a me nā Halelu. Eia 'ekolu 'āpana i hui pū 'ia ke Kauoha Kahiko holo'oko'a. 'Ōlelo 'o Iesū he mau mea e pili ana iā ia i loko o ke Kauoha Kahiko holo'oko'a. 'A'ole 'o Iesū i 'ōlelo he wahi 'āpana wale nō o ke Kauoha Kahiko i loa'a nā mea e pili ana iā ia. A laila, hana ihola 'o Iesū i 'elua mea kū'oko'a no nā haumāna. Wehe 'o Iesū i nā PALAPALA HEMOLELE i nā haumāna. Wehe 'o Iesū i ka NO'ONO'O 'ANA o nā haumāna. Pono ke kanaka i kēia 'elua mea. Hiki i ke kanaka ke pa'a i ka Baibala holo'oko'a i loko o kona lima a na'e pono nō 'o ia iā Iesū ke wehe i kona mau maka e 'ike iā Iesū i loko o ka Baibala. E heluhelu i ka Baibala. E noi iā Iesū e wehe i ka Baibala iā 'oe. E ho'omau i ka heluhelu 'ana i ka Baibala.)

G9. Ioane I. 1:1 O Ka mea mai kinohi mai, ka mea a makou i lohe ai, ka mea a ko makou mau maka i ike ai, ka mea a makou i manao ai, a i lawelawe ai no hoi me ko makou mau lima, no ka Logou o ke ola: (2) Ua hoikeia mai ke ola, a ua ike makou, a ke hoike aku nei no hoi makou, me ka hoakaka aku ia oukou ia ola mau loa; aia no ia me ka Makua, a ua hoikeia mai no ia makou; (3) O ua mea la a makou i ike io ai a i lohe io ai no hoi, oia ka makou e hai aku nei ia oukou, i lilo oukou i poe hoaaloha me makou; a o ko makou aloha pu ana. aia no ia me ka Makua, a me kana Keiki o Iesu Kristo.

UA LOHE + 'IKE 'IA ME KO MĀKOU MAU MAKĀ + NĀNĀ 'IA + UA HO'OPĀ KO MĀKOU MAU LIMA → 'O KĒLĀ OLA MAU LOA, KA MEA I NOHO PŪ ME KA MAKUA, A UA HŌ'IKE 'IA MAI IĀ MĀKOU.

(Ko'u mana'o pilikino: Ua helu 'o Ioane i nā mana'o 'ike ma ke 'ano kūpono ma ka 1 Ioane 1:1: i lohe 'ia, i 'ike 'ia, i nānā pono 'ia, a i ho'opā 'ia me ko mākou mau lima. 'A'ole e wehewehe ana 'o Ioane i kekahi mana'o no'ono'o a i 'ole kekahi mana'o. E wehewehe ana 'o Ioane i kekahi kanaka āna i 'ai pū ai i nā 'aina. Ma ka 'ōlelo ho'okahi nō, kapa akula 'o Ioane i kēlā kanaka "ke ola mau loa, ka mea i noho me ka Makua." 'O ke kanaka a nā luna'ōlelo i ho'opā ai me ko lākou mau lima,

‘o ia nō ke kanaka i noho me ka Makua ma mua o ke kumu. ‘O ia ka ‘ōlelo ho‘opi‘i holo‘oko‘a o ka 1 Ioane 1:1-3. Hō‘ike akula ‘o Ioane he mea hō‘ike ‘o ia no kēia ‘ōlelo ho‘opi‘i, ‘a‘ole he mea no‘ono‘o wale no ia ‘ōlelo ho‘opi‘i.)

H. NO KE AHA I PONO AI KA MAKE — KE ALAHAKA HO‘I HOU I KE AKUA

H1. KA PILIKIA, I HŌ‘IKE POLOLEI ‘IA

Isaia 59:2 Aka, ua kaupale no ko oukou mau hewa mawaena o oukou, a me ko oukou Akua, A ua huna ko oukou mau hala i kona maka, mai o oukou aku, I ole oia e hoolohe mai.

AKA, UA KAUPALE NO KO OUKOU MAU HEWA MAWAENA O OUKOU, A ME KO OUKOU AKUA.

Roma 3:23 No ka mea, ua lawehala na mea a pau, ua nele hoi i ka nani o ke Akua.

NO KA MEA, UA LAWEHALA NA MEA A PAU, UA NELE HOI I KA NANI O KE AKUA.

H2. NO KE AHA KE KOKO, A ‘A‘OLE KEKAHI MEA MA‘ALAHĪ A‘E

Hebera 9:22 Aneane pau na mea ma ke kanawai i ka hoomaemaeia i ke koko; aohe kala ana ke hookahe ole ia ke koko. **[G859 aphasis ■]**

AOHE KALA ANA KE HOOKAHE OLE IA KE KOKO.

Oihanakahuna 17:11 No ka mea, iloko o ke koko ke ola o ka io, a ua haawi au ia mea ia oukou maluna o ke kuahu i mea e hana i kalahala no ko oukou mau uhane; no ka mea, o ke koko ka i hana i kalahala no ka uhane.

NO KA MEA, ILOKO O KE KOKO KE OLA O KA IO → NO KA MEA, O KE KOKO KA I HANA I KALAHALA NO KA UHANE.

Hebera 10:4 A he oiaio, he mea hiki ole i ke koko o na bipikane a me na kao ke kala aku i ka hewa.

A HE OIAIO, HE MEA HIKI OLE I KE KOKO O NA BIPIKANE A ME NA KAO KE KALA AKU I KA HEWA.

(Ko‘u mau mana‘o pilikino: E ho‘onoho pū i kēia mau paukū ‘ekolu a mōakāka mai ka ‘ōnaehana mōhai kahiko a pau. Aia ke ola i ke koko. He uku ke ola no ka hewa. I nā wā kahiko, ua hā‘awi nā mōhai holoholona i ka uhi kalahala (he uhi ho‘omanawa ‘i‘o no ka hewa e ho‘iho‘i ana i ke kūlana o ke kanaka i mua o ke Akua), i kēlā lā i kēia lā, no nā haneli makahiki. Ke ha‘i maopopo mai nei ka Hebera ‘a‘ole loa e hiki i nā mōhai holoholona ke lawe aku i ka hewa. No ke aha lā ho‘i kēlā mau mōhai a pau? Ua ho‘opa‘a lākou i ka ‘aiē o ka hewa i ka ‘ike ‘ia ma ke ‘ano he ‘aiē ‘a‘ole i uku ‘ia. He ho‘omana‘o lō‘ihi, hana hou ‘ia, i kēlā lā i kēia lā, e pilikia ana kekahi ola, a ua mālama lākou i kēia ho‘omana‘o a hiki i ka wā o ka make ho‘okahi hiki ke uku piha i ka ‘aiē o ka hewa.)

H3. PEHEA KONA HELE ‘ANA I LALO LOA

Pilipi 2:5 I hookahi ka manao ana iloko o oukou, me ia iloko o Kristo Iesu; (6) Oia no ko ke Akua mea Hke, aole hoi ia imanao i kona iike ana me ke Akua he mea lawe wale: (7) Aka, waiho iho la ia i kona, e lawe ana i ke ano o ke kanwa, a ua lilo iho la oia ma ke ano kanaka. (8) A loa iho la ke ano o ke kanaka, hoohaahaa iho la oia ia iho, me ka ae maoli aku i ka make, i ka make hoi ma ke kea.

MA KE ANO O KE AKUA → UA LAWE MAI I KE ANO O KE KAUWA → HOOLOHE MAI I KA MAKE, OIA HOI KA MAKE MA KE KEA.

(Ku‘u mau mana‘o pilikino: E nānā i ke ka‘ina o ka iho ‘ana ma Pilipi 2:6-8. Aia ‘o Iesu i loko o ke ‘ano o ke Akua. Ua ho‘olilo ‘o Iesu iā ia iho i mea ‘ole ma kona kaulana. Lawe ‘o Iesu i ke ‘ano o kekahi kauā. Lawe ‘o Iesu i ke ‘ano like me ko nā kānaka. Ua ho‘oha‘aha‘a ‘ia ‘o Iesu. Ua ho‘olohe ‘o Iesu. Ua make ‘o Iesu. A laila ho‘ohui ‘o Paulo i ‘elua mau hua‘ōlelo hou a‘e i pono ‘ole ‘ia e ka ‘ōlelo: "a ‘o ka make ma ke ke‘a." ‘A‘ole lawa i ka mana‘o o Paulo ke ‘ōlelo wale ‘ana ua make ‘o Iesu. ‘O ke ‘ano pono o ka make ‘ana o Iesu kekahi ‘āpana o ka mana‘o o Paulo.)

H4. O KA MEA I LILO IO NO IA IA — I OLELO MUA IA, A I OLELO HOU IA MAHOPE

Isaia 50:6 Haawi no au i ko‘u kua i ka poe hahau, A me ko‘u mau papalina i ka poe i uhuki lauoho: Aole au i huna i ko‘u maka, mai ka hilahila, a me ke kuha ana.

HAAWI NO AU I KO‘U KUA I KA POE HAHAU → AOLE AU I HUNA I KO‘U MAKĀ, MAI KA HILAHILA, A ME KE KUHA ANA.

Halelu 22:16 Ua hoopuni mai na ilio ia‘u; Ua poaiia mai au e ke anaina kanaka hewa; Ua o mai lakou i ko‘u mau lima a me ko‘u mau wawae. (17) E hiki no ia‘u ke helu i ko‘u mau iwi a pau; Ua haka mai lakou

ia'u me ka makahahi. (18) Ua puunaue lakou i ko'u mau kapa no lakou; A o ko'u aahu ka lakou i hailona ai.

UA O MAI LAKOU I KO'U MAU LIMA A ME KO'U MAU WAWAE → UA PUUNAUE LAKOU I KO'U MAU KAPA NO LAKOU; A O KO'U AAHU KA LAKOU I HAILONA AI.

Mataio 27:35 Kau aku la lakou ia ia ma ke kea, a puunaue aku la i kona mau kapa, a puu iho la hoi; i ko ai ka mea i oleloia e ke kaula, Ua puunaue ae lakou i kuu mau kapa aahu no lakou, a no ko'u kapakomo ua puu no lakou.

KAU IHO LA LAKOU IA IA I KE KEA, A PUUNAUE IHO LA I KONA KAPA, ME KA HAILONA → I KO AI KA MEA I OLELOIA.

Ioane 19:34 Aka, o aku la kekahi koa i kona aoao i ka ihe, a kahe koke mai no ke koko a me ka wai.

HE IHE I HOU I KONA AOAO → HU KOKE MAI LA KA KOKO A ME KA WAI.

(Ko'u mau mana'o pilikino: Ua kākau 'o Dāvida no nā lima a me nā wāwae i houia ma ka Salamo 22. Ua kākau 'o Dāvida no nā koa e puunaue ana i ke kapa ma ka Salamo 22. Ua kākau 'o Dāvida i kēia mau makahiki ho'okahi kaukani ma mua o ka 'ike 'ana o kekahi ma ka 'Isera'ela i kahi kau kea. 'A'ole i wehewehe 'o Dāvida i kekahi mea i hana 'ia iā ia iho. Ua kākau 'o Mataio ma hope o nā kenekulia he nui, ma hope o ka hana 'ia 'ana o ke kau kea 'ana o Iesū. Ua kākau 'o Mataio ua hana nā koa e like pono me ka mea i wehewehe 'ia ma ka Salamo 22. Ua ha'i 'o Mataio i ke kumu i hana ai nā koa i kēia: "i kō ai ka mea i 'ōlelo 'ia." E heluhelu pū i nā mo'olelo 'elua. Ua kākau 'o Dāvida i kāna mo'olelo me ka nānā 'ana i mua i ka manawa, me ka 'ole o ke 'ano e 'ike ai e hana 'ia auane'i ke kau kea 'ana. Ua kākau 'o Mataio i kāna mo'olelo me ka nānā 'ana i hope i ke kau kea 'ana, me ka 'ole o ke 'ano e hō'ole ai i ka hana 'ia 'ana o ke kau kea 'ana.)

H5. KE KUMU O KA MAKE — HE ALAHAKA, 'A'OLE HE PŌ'INO

Roma 5:8 Aka, ua hoakaka mai ke Akua i kona aloha ia kakou, no ka mea, i ka wa e hewa ana kakou, make iho la o Kristo no kakou. **[G2644 katallasso ■]** (9) Nolaila hoi, ke hoaponoia mai nei kakou e kona koko, he oiaio no, e hoopakeleia mai kakou e ia i ka inaina. (10) No ka mea, ina i ko kakou wa e enemi ana i hoolauleaia'i kakou i ke Akua ma ka make ana o kana Keiki, he oiaio no, a laulea kakou, e hoola io ia hoi kakou ma kona ola ana.

I KO KAKOU NOHO HEWA ANA NO, MAKE NO O KRISTO NO KAKOU → UA HOOLAULEAIA KAKOU I KE AKUA MA KA MAKE O KANA KEIKI.

Korineto II. 5:18 Na ke Akua mai no na mea a pau, nana makou i hoolaulea mai nona iho ma o Iesu Kristo la, a haawi mai hoi na makou i ka oihana e hoolaulea aku ai. **[G2643 katallage ■]** (19) Peneia, ke hoolaulea nei ke Akua i ko ke ao nei nona iho ma o Kristo la, aole no e hoopili ana i ko lakou hewa ia lakou; a ua waiho mai la hoi ia makou i ka olelo e hoolaulea aku ai. (20) No ia hoi, he mau elele makou no Kristo, ua like hoi ke Akua me ka mea nonoi aku ma o makou nei, ke noi aku nei makou no Kristo, i hoolauleaia mai oukou i ke Akua. (21) No ka mea, ua hoolilo mai la oia ia ia, ka mea hala ole, i mohaihala no kakou, i lilo ai kakou i poe pono i ke Akua ma ona la.

AIA NO KE AKUA MA LOKO O KA MESIA, E HOOLAULEA ANA I KO KE AO NEI IA IA IHO → UA HOOLILO OIA IA IA I MEA HEWA NO KAKOU, KA MEA I IKE OLE I KA HEWA.

Timoteo I. 2:5 No ka mea, hookahi no Akua, hookahi no mea uwao, iwaena o ke Akua, a me kanaka, o ke kanaka Kristo Iesu; (6) Ka mea i haawi ia ia iho i kalahala no na mea a pau, e hoikeia hoi i ka manawa pono.

HO'OKAHI AKUA + HO'OKAHI MEA HO'OLAULE'A MA WAENA O KE AKUA A ME NĀ KĀNAKA, 'O KRISTO IESŪ KE KANAKA.

(Ko'u mana'o pono'i: He uwao ('o ka mea kū i waena o nā 'ao'ao 'elua i ho'oka'awale 'ia i mea e ho'ohui hou ai i nā 'ao'ao 'elua) pono 'o ia e lilo piha i nā 'ao'ao 'elua, a i 'ole, 'a'ole hiki iā ia ke lawelawe ma ke 'ano he uwao. E nānā i ka mea a ka 1 Timoteo 2:5 e 'ōlelo nei 'o wai ke uwao: "ke kanaka, 'o Kristo Iesu." Pono 'o ia e kanaka, a i 'ole, 'a'ole hiki iā ia ke kū i kahi a nā kānaka e kū ai a make i ka make kanaka. I kēia manawa, e nānā i ka mea a ka 2 Korineto 5:19 e 'ōlelo nei he 'oia'i'o i loko o kēlā make: "aia ke Akua i loko o Kristo." A pono 'o ia e Akua, a i 'ole, he make wale nō ia ma ke 'ano he kanaka hou aku e make ana, 'a'ohe ho'ōla ('o ka ho'opakele 'ia mai ka hewa a me ka uku no ka hewa) i loa'a i kekahi. No laila, 'a'ole 'o ka pane i ka nīnau "'o wai lā 'o Iesu" he nīnau li'ili'i no ka po'e akamai wale nō. Aia ke a'o holo'oko'a e pili ana i ke ola ma luna o ia mea.)

H6. KA NAHESA MA KE KIA — HE KI'I KAHIKO ĀNA I HO'OHANA AI NO 'O IA IHO

Na Helu 21:8 Olelo mai la o Iehova ia Mose, E hana oe nau i nahesa wela, a e kau aku ia maluna o ka laau, a o kela mea keia mea i nahuia, i ka wa e nana aku ai oia ia mea, e ola no ia. (9) A hana iho la o Mose i nahesa keleawe, a kau aku la ia maluna o ka laau; a o ke kanaka i nahuia i ka nahesa wela, i ka wa i nana aku ai oia i ka nahesa keleawe, ua ola ia.

‘O KA MEA I NAHUIA, KE NĀNĀ AKU IA IA, E Ola Nō Ia.

‘ANO ‘OKO‘A, KE‘ANA HO‘OKAHI — ke kia ma ka wao nahele, a me ke ke‘a ma ka pu‘u

Ioane 3:14 A e like me ka Mose kau ana i ka nahesa iluna ma ka waonahale, pela e pono ai ke Keiki a ke kanaka e kaulia'i; (15) I ole e make ka mea manaoio ia ia, aka, e loa ia ia ke ola mau loa. (16) No ka mea, na aloha nui mai ke Akua i ko ke ao nei, nolaila, ua haawi mai oia i kana Keiki hiwahiwa, i ole e make ka mea manaoio ia ia, aka, e loa ia ia ke ola mau loa. (17) Aole no hoi i hoouna mai ke Akua i kana Keiki i ke ao nei, i hoohehewa'i oia i ko ke ao nei; aka, i ola'i ko ke ao nei ma o na la.

E LIKE ME MOSE I HOOLANI AI I KA NAHESA MA KA WAONAHELE, PELA NO E HOOLANIHIA'I KE KEIKI A KE KANAKA → O KA MEA MANAOIO IA IA, AOLE IA E MAKE.

(Ko‘u mana‘o pono‘i: ‘A‘ole na‘e i ho‘okumu ‘ia kēia hui ma waena o Numera 21 a me Ioane 3 e kēia ha‘awina. Na Iesū pono‘i i ha‘i pololei mai kēia hui, ma ke kani nui, e pili ana i kona ‘ano pono‘i. ‘A‘ole i ha‘i ‘ia i nā kānaka e make ana i ka wao nahele e ho‘oponopono iā lākou iho, e ‘eleu, a e ho‘oikaika e loa‘a ai ke ola. Ua ha‘i ‘ia lākou e NĀNĀ aku i ka mea a ke Akua i ho‘oki‘eki‘e ai ma luna o ka lā‘au. Ua ola nā mea i nānā aku. I kēia manawa, e ho‘opili kāua i kēia mau hanana ‘elua a e nānā i kēia ‘āpana kupanaha. Ua ho‘oki‘eki‘e ‘ia ka nahesa keleawe ma luna o ka lā‘au, a ua kālai ‘ia ia i ke ‘ano like me ka mea nona ka make i ka po‘e i nānā aku iā ia. Ua ha‘i mai ‘o Paulo i kekahi ‘oia‘i‘o kupanaha e like me kēia, e pili ana i ke ke‘a, me ka ‘ōlelo e ua HO‘OLILO ‘ia ‘o Iesū i mea hewa no kākou, ‘oiāi ‘a‘ohe ona hewa i ‘ike ‘ia (2 Korineti 5:21). Ua ho‘oki‘eki‘e ‘ia ke ola ma ke ‘ano like me ka pō‘ino.)

I. KE KAPA NEI ‘O KA MAKUA PONO‘I I KE KEIKI HE "AKUA" A HE "HAKU"

I1. Hebera 1:1 O KE Akua, o ka mea i olelo pinepine mai i na wa kahiko i ka poe kupuna, me kela mea a me keia mea, ma ka poe kaula (2) Oia ka i olelo hou mai ia kakou i keia mau la muli iho nei ma ke Keiki, ka mea i hooliloia e ia i haku no na mea a pau, ma ona la hoi ia i hana'i i ka lani a me ka honua. (3) Oia ka olinolino o kona nani, a me ka like loa o kona ano maoli, e hoomau ana i na mea a pau ma kana olelo mana iho, a, hoolilo iho la ia ia iho i mea e maemae ai ko kakou hewa, noho iho la ia ma ka lima akau o ka Moi maluna lilo;

UA OLELO MAI OIA IA KAKOU MA KANA KEIKI + NANA NO I HANA I KO KE AO NEI → KA NANI O KONA HANOHAHO, A ME KE ANO PONO O KONA KINO.

I2. Hebera 1:5 No ka mea, o ka anela hea kana i olelo aku ai i kekahi manawa, O oe no ka'u Keiki, i keia la no ua hoohehewa aku au ia oe? Eia hoi, E lilo au i Makua nona, a e lilo oia i Keiki na'u?

[G4416 prototokos ■] (6) Eia hou hoi, i kona hookomo ana i ka makahiapo i ke ao nei, i iho la ia, E hoomana mai ka poe anela a pau o ke Akua ia ia.

NO KA MEA, O KA ANELA HEA KANA I OLELO AKU AI I KEKAHI MANAWA? → E HOOMANA MAI KA POE ANELA A PAU O KE AKUA IA IA.

(Ko‘u mau mana‘o pilikino: Ho‘okahi mana‘o lō‘ihi ka mokuna mua a pau o ka puke Hebera e ho‘opuka nei. ‘O ia mana‘o, ‘a‘ole ka ‘Anela ke Keiki, ‘a‘ole loa i lilo i ‘Anela. He mea ko‘iko‘i kēia e nānā ai i loko o kahi ha‘awina i ho‘ohana iho nei i nā ‘ao‘ao he nui e pili ana i kekahi ki‘i i kapa ‘ia ‘o "ka ‘anela o Iēhova." ‘O ka hua‘ōlelo Hebera malak, ke kapa nei ia i kahi hana kūkulu. Ua holo ke Keiki pono‘i o ke Akua i kēlā hana i kekahi mau manawa ma ke Kauoha Kahiko. Akā, ‘a‘ole ‘ae ka mea kākau o ka puke Hebera e ho‘okomo i ke Keiki i loko o ka papa o nā ‘anela i hana ‘ia. Ua kauoha ‘ia nā ‘anela e ho‘omana i ke Keiki.)

I3. Hebera 1:8 Aka no ke Keiki, O kou nohoalii, e ke Akua, e mau loa ana no ia; a he hoailonamoi o ka pono ka hoailonamoi o kou aupuni. (9) Ua makemake hoi oe i ka pono, a ua inaina i ka hewa; nolaila i poni ai ke Akua, kou Akua, ia oe me ka aila o ka olioli maluna o kou mau hoa. (10) Eia hoi, i ka wa kahiko, ua hookumu oe, e ka Haku, i ka honua; a o na lani hoi ka hana a kou mau lima. (11) E pau ana no lakou, aka, e mau ana no oe; e lualua loa ana no lakou a pau me he kapa la; (12) A e opiopi ana no oe ia lakou me he aahu la, a e lilo aku; aka, e oia mau ana no oe, a o kou mau makahiki, aole loa e pau.

I KANA I OLELO MAI AI I KE KEIKI, O KOU NOHO ALII, E KE AKUA, HE MEA MAU LOA IA → O OE, E KA HAKU, I KA HOOMAKA ANA, UA HOOKUMU OE I KA HONU.

(Ko'u mau mana'o pono'i: E heluhelu hou i nā hua'ōlelo 'elima mua o Hebera 1:8: "Akā, i ke Keiki, ua 'ōlelo mai 'o ia." 'A'ole ia ka mana'o o ka mea kākau o ka buke o Hebera e pili ana iā Iesū. Ke ho'opa'a nei ia i ke Akua ka Makua e 'ōlelo pono ana i ke Keiki. Ke kāhea nei ka Makua i ke Keiki, "E ke Akua," a laila kāhea aku i ke Keiki, "'o ka Haku," a laila hō'ike ana i ke Keiki 'o ia ka mea nāna i hana i ka honua a me nā lani. Inā makemake kekahi kanaka e ho'opa'apa'a 'a'ole loa i kapa 'ia ke Keiki he Akua ma ka Palapala Hemolele, pono kēlā kanaka e ho'oponopono i kēia paukū, kahi e kāhea ai ka Makua i ke Keiki he Akua.)

'IKE 'OKO'A, HANANA HO'OKAHI — he mele i kākau 'ia no kekahi mō'i, a ua ha'i ka Makua ia mea i kāna Keiki

Halelu 45:6 O kou nohoalii, e ke Akua, e mau loa ana no ia: O ka hoailonamoi o kou aupuni. he hoailonamoi pono no ia. (7) Makemake no oe i ka pono, A hoowahawaha no oe i ka hewa: Nolaila ke Akua, kou Akua i poni ai ia oe, Ma ka aila olioli maluna o kou mau hoa.

O KOU NOHOALII, E KE AKUA, E MAU LOA ANA NO IA → NOLAILA KE AKUA, KOU AKUA I PONI AI IA OE, MA KA AILA OLIOLI MALUNA O KOU MAU HOA.

Halelu 102:25 I ka wa kahiko hookumu no oe i ka honua; A o ka lani hoi ka hana a kou mau lima. (26) E pau auanei lakou, aka, e mau loa ana no oe; E elemakule no lakou me he kapa la; Aka, e hoomalule no oe ia lakou me he kapa hou la. (27) Aka, ua oia mau no oe pela, Aole loa e pau kou mau makahiki.

I KA WA KAHIKO HOOKUMU NO OE I KA HONU → UA OIA MAU NO OE PELA, AOLE LOA E PAU KOU MAU MAKAHIKI.

(Ko'u mau mana'o pilikino: He wahi kēia e hana maoli ai ka heluhelu 'ana i 'elua mau paukū ma ke 'ano ho'ohālikelike. He mele male 'o Salamo 45. He pule na kekahi kanaka i ka pilikia 'o Salamo 102. Ma Salamo 102, ua kuhikuhi 'ia ia mau 'ōlelo i ka HAKU, ke Akua o ka 'Isera'ela, ka mea nāna i hana i ke ao nei. Ua kākau 'ia nā salamo 'elua i mau haneli makahiki ma mua o ka hānau 'ia 'ana o Iesū ma Betelehemā. Ke 'ōlelo 'ia mai nā salamo 'elua ma ka Hebera 1. Hō'ike 'o Hebera 1 i nā salamo 'elua ma ke 'ano he mau 'ōlelo na ke Akua ka Makua. Ho'opili 'o Hebera 1 i nā salamo 'elua i ke Keiki. E nānā i nā 'ano li'ili'i o ka ho'opunia 'ōlelo ma waena o nā salamo kumu a me nā 'ōlelo i kuhikuhi 'ia ma Hebera 1. 'A'ole hūnā ka Baibala i kēia mau 'ano li'ili'i, a 'a'ole nō ho'i e hūnā kēia ha'awina iā lākou. 'A'ole loli ka mea ma waena o nā salamo a me Hebera 1, 'o ia ka 'ike 'ana i ke kanaka nona kēia mau 'ōlelo.)

J. I 'ŌLELO MAI KA HAKU I KU'U HAKU — KA PAUKU I HO'OPAU I KA HO'OPA'APA'A

J1. Halelu 110:1 OLELO mai la o Iehova i kuu Haku, E noho mai oe ma ko'u lima akau, A hoolilo iho ai au i kou poe enemy I keehana wawae nou. **[H113 adown ■] [H3068 Jehovah ■]** (2) E hoouna mai no o Iehova i ke kookoo o kou ikaika, mai Ziona mai; E noho aupuni hoi oe mawaena o kou poe enemy.

UA 'ŌLELO MAI 'O IEHOVA I KO'U HAKU, E NOHO 'OE MA KO'U LIMA 'ĀKAU → A HO'OLILO AU I KOU PO'E 'ENEMI I KE'EHANA NO KOU MAU WĀWAE.

(Ko'u mana'o pilikino: Ua 'oi aku ke 'ano nui o kēia lālani ho'okahi ma ka Salamo 110:1 ma mua o ka mea i hō'ike mai ai i ka heluhelu mua 'ana. Ma ka 'ōlelo Pelekānia, ua pa'i 'ia nā hua'ōlelo 'elua 'o "Lord." 'O ka wehewehe wale nō no ka 'oko'a, 'o ia ka ho'ohana 'ana i nā huapalapala nui. Ua pa'i 'ia ka hua'ōlelo mua me nā huapalapala nui, LORD. 'A'ole i pa'i 'ia ka hua'ōlelo 'elua me nā huapalapala nui. Ma lalo o ka 'ōlelo Pelekānia, 'elua nā hua'ōlelo Hebera kaulike 'oko'a. 'O ka hua'ōlelo Hebera mua, 'o ia ka inoa berita o ke Akua, 'o Jehovah (H3068). 'O nā huapalapala nui ma ka KJV, hō'ike mau lākou i ka hua'ōlelo Hebera lalo, 'o Jehovah. 'O ka hua'ōlelo Hebera 'elua, 'o adown (H113), kekahi hua'ōlelo no ka haku a i 'ole ka ali'i ho'omalu. 'O ke 'ano o adown i ho'ohana 'ia ma 'ane'i, heluhelu 'ia "ko'u Haku." 'O Dāvida, i kākau i kēia salamo, ho'opa'a 'o ia i ke Akua e kama'ilio ana i kekahi mea a Dāvida i kapa aku ai i kona Haku pono'i. I kēia manawa, e no'ono'o i ka nīnau ma'alahi. He ali'i 'o Dāvida no ka 'Isera'ela. 'O wai kona Haku? Ua 'oi aku ka 'ano 'ē o ka pane ke ho'omana'o 'oe ua ho'ohiki ke Akua e hele mai ana ka Mesia mai loko mai o ka 'ohana pono'i o Dāvida, i nā hanauna hope. 'A'ole ma'amau ke kapa 'ana o kekahi kanaka i kāna mo'opuna kuakahi 'o "ko'u Haku.")

J2. UA NINAU OIA IA LAKOU NO IA MEA, AOLE HOI KEKAHI I HIKI KE PANE MAI

Mataio 22:41 A akoakoa mai ka poe Parisaio, ninau aku la Iesu ia lakou (42) I aku la, Heaha ko oukou manao no ka Mesia. He mamo ia nawai? I mai la lakou, Na Davida. (43) I aku la oia ia lakou, Pehea la hoi o Davida i kapa ai ia ia ma ka Uhane, he Haku? i ka i ana (44) Olelo aku la ka Haku i kuu Haku, E noho mai oe ma kuu lima akau, a hoolilo iho ai au i kou poe enemy i keehana wawae nou. (45) Ina hoi o Davida

i kapa aku ia ia he Haku, pehea la ia e mamo ai nana? (46) Aole i hiki i kekahi ke ekemu iki mai ia ia, aole hoi kekahi i aa e ninau hou mai ia ia mai ia wa iho.

INĀ PAHA E KAPA AKU 'O DAVIDA IĀ IA, HE HAKU, PEHEA LĀ HO'I 'O IA I KEIKI AI NĀNA? → 'A'OLE LOA KEKAHI KANAKA I HIKI KE 'ŌLELO AKU IĀ IA I KEKAHI HUA'ŌLELO.

(Ku'u mau mana'o pilikino: 'A'ole i ha'i aku 'o Iesu i ka po'e Parisaio i ka pane no kāna ninau pono'i iā Mataio 22:41-46. Ninau 'o ia a waiho wale iā ia me ka pane 'ole 'ia. Ke waiho nei nō ia me ka pane 'ole 'ia a hiki i kēia manawa, a ho'okahi wale nō pane e kūpono ana i kēia manawa. 'O ka Mesia ke keiki kāne a Dāvida ma ke kino, a 'o ka Haku ho'i 'o Dāvida e like me kona 'ano ma mua o ka hānau 'ia 'ana o Dāvida.)

J3. UA HO'OHANA 'O PETERO I KA PAUKŪ HO'OKAHI I KA LĀ I HO'OMAKA AI KA EKALESIA

Oihana 2:32 ↗ *read this in your Bible*

AOLE I PII AKU O DAVIDA I KA LANI → UA HOOLILO KE AKUA IA IESU, KA MEA A OUKOU I KAULIA'I MA KE KEA, I HAKU A ME KRISTO.

(Ko'u mau mana'o pilikino: He pōkole ka ho'opa'apa'a a Petero ma 'Oihana 2:29-36. 'A'ole pono ka ho'opa'apa'a a Petero i kekahi akamai. Ua kākau 'o Dāvida no kekahi mea e noho ana ma ka lima 'ākau o ke Akua. 'A'ole i pi'i 'o Dāvida e noho ma ka lima 'ākau o ke Akua. Hiki i kekahi kanaka ke hele a nānā i ka lua kupapa'u o Dāvida, wahi a Petero i kekahi mau paukū ma mua. No laila, 'a'ole no Dāvida ka salamo. A laila, kapa akula 'o Petero i ke kanaka nona ka salamo. Kapa akula 'o Petero i kēia kanaka me ka 'ole loa o ka ho'omālie: "'o ia Iesū nō, ka mea a 'oukou i kau ai ma ke ke'a." Kapa akula 'o Petero i kēia kanaka he "Haku a he Karisto pū.")

J4. KE 'ŌLELO NEI KA HALELU HO'OKAHI I KEKAHI MEA HOU AKU — A UA KŪKULU 'O HEBERAI I KAHU HO'OPA'APA'A HOLO'OKO'A MA LUNA O IA MEA

Halelu 110:4 Ua hoohiki mai la o Iehova, aole hoi oia e luli ae, He kahuna mau loa no oe, mamuli o ke ano o Melekizedeka.

UA HOHIKI MAI LA O IEHOVA, AOLE HOI OIA E LULI AE → HE KAHUNA MAU LOA NO OE, MAMULI O KE ANO O MELEKIZEDEKA.

Hebera 5:5 Pela no hoi aole o Kristo i hoonani ia ia iho e lilo i kahuna nui; aka, o ka mea i olelo iho ia ia, O oe no ka'u Keiki, i keia la no. ua hoohanau aku au ia oe; (6) Oia ka i olelo hou pela ma kekahi wahi e ae, He kahuna mau loa no oe mamuli o ke ano o Melekisedeka.

PELA NO HOI AOLE O KRISTO I HOONANI IA IA IHO E LILO I KAHUNA NUI; AKA → HE KAHUNA MAU LOA NO OE MAMULI O KE ANO O MELEKISEDEKA.

Hebera 7:3 Aole ona makuakane, aohe makuwahine, aole kuauhau, aohe kumu o kona mau la, aole oki kona ola ana; aka, ua hoohalikeia me ke Keiki a ke Akua, e noho kahuaa mau ana.

'A'OHE HO'OMAKA O NĀ LĀ, 'A'OHE HOPE O KE OLA → NOHO MAU 'O IA HE KAHUNA.

Hebera 7:24 Aka, oia nei, no kona mau loa ana, he oihana kahuna lilo ole kana. (25) No ia mea, e hiki mau ai ia ia ke hoola i ka poe i hele mai i ke Akua ma ona la, no kona ola mau loa ana e uwao ana no lakou.

KE MAU NEI 'O IA A MAU LOA + HE 'OIHANA KAHUNA PA'A MAU KONA → HIKI IĀ IA KE HO'ŌLA PIHA LOA IĀ LĀKOU.

(Ko'u mana'o pono'i: Nui ka mea i loko o kekahi halelu pōkole. Ua kapa 'o Halelu 110 i kekahi mea a Kawika i kapa ai 'o kona Haku, e noho ana ma ka lima 'ākau o ke Akua. Ua kapa 'o Halelu 110 i kekahi mō'i e ali'i ana mai Ziona mai. Ua kapa 'o Halelu 110 i kekahi kahuna mau loa, no kekahi papa kahiko a'e i ka 'oihana kahuna o ka 'Isera'ela, i ho'ohiki 'ia e ke Akua me kekahi ho'ohiki 'ana e 'ole ai ke Akua e huli hope. I ka wā kahiko o ka 'Isera'ela, ua ho'oka'awale ke kōnāwai i ka 'oihana mō'i a me ka 'oihana kahuna. 'A'ole i 'ae 'ia kekahi kanaka e pa'a i nā 'oihana 'elua ma lalo o ia kōnāwai. Hā'awi 'o Halelu 110 i nā 'oihana 'elua i kekahi kanaka ho'okahi. Ho'ohana ka puke 'o Hebera i kekahi mokuna he nui e wehewehe ai i ke 'ano o kēlā kanaka.)

K. HO'ĀLA 'IA MAI KA LUA KUPAPA'U — A KE OLA NEI I LOKO OU

K1. KA MEA 'OIA'TO PONO'I, A PEHEA I HĀ'AWI 'IA AI

Korineto I. 15:3 No ka mea, haawi mua aku au ia oukou i ka mea a'u i loa mai, i ka make ana o Kristo no ko kakou hewa, e like me ka ka palapala hemolele: (4) A kanuia oia, a i ka po ekolu, ala hou mai oia, e

like me ka ka palapala hemolele:

UA MAKE O KRISTO NO KO KAKOU HEWA E LIKE ME KA PALAPALA HEMOLELE + UA KANUIA OIA + UA HOALA HOU IA MAI I KE KOLU O KA LA.

Korineti I. 15:20 Aka, ua ala io no o Kristo, mai ka make mai, a ua lilo oia i hua mua o ka poe i moe.

UA ALA HO'I 'O KRISTO MAI KA MAKE MAI, A LILO I HUA MUA O KA PO'E I MOE.

K2. KA MEA A KE ALA HOU 'ANA I HŌ'OIA'T'O AI NONA

Roma 1:3 No kana Keiki Iesu Kristo ko kakou Haku, i hoohanauia na ka hua a Davida, ma ke kino (4) A i hoomaopopoia hoi o ke Keiki a ke Akua me ka mana, ma ka uhane hoano, mahope o ke alahouana mai waena mai o ka poe make;

UA HĀNAU 'IA MAI KA HUA A DAVIDA E LIKE ME KE KINO → UA HŌ'IKE 'IA MAI HE KEIKI IA A KE AKUA ME KA MANA, MA KE ALA HOU 'ANA MAI KA MAKE MAI.

(Ko'u mau mana'o pilikino: Ua kau hou 'o Paulo i nā hapalua 'elua o ka pane ma loko o ho'okahi paukū, ma ke ka'ina, ma Roma 1:3-4. Ua hele mai 'o Iesu mai ka 'ohana o Dāvida mai, ma ke kino. Ua hō'ike 'ia 'o Iesu he Keiki a ke Akua me ka mana, ma o kona puka 'ana mai ka lua kupapa'u. Hiki i kēlā me kēia kanaka ke 'ōlelo he Keiki 'o ia a ke Akua. 'O Iesu wale nō ka mea i hō'oia'i 'o 'ia kēlā 'ōlelo ma o kona ala hou 'ana mai ka make mai.)

K3. UA 'ŌLELO MUA 'IA E KE KAHOHA KAHIKO

Halelu 16:10 No ka mea, aole oe e haalele i ko'u uhane i ka malu o ka make, Aole hoi oe e waiho iho i kou mea hoano a ike i ka palaho. (11) E hoike mai no oe ia'u i ke kuamoo e ola'i; Ina no ma kou alo ka nui wale o ka olioli; Ma kou lima akau ka hauoli mau loa.

'A'OLE 'OE E HA'ALELE I KO'U 'UHANE I LOKO O KA PŌ → 'A'OLE HO'I 'OE E 'AE AKU E 'IKE KOU MEA HEMOLELE I KA PALAHŌ.

Oihana 2:29 ↗ *read this in your Bible*

UA MAKE A UA KANU 'IA 'O DAVIDA → UA 'IKE MUA 'O IA I KĒIA, A UA 'ŌLELO NO I KE ALA HOU 'ANA O KRISTO.

K4. A I KĒIA MANAWA — KE OLA NEI 'O IA I LOKO O KA PO'E ĀNA I HO'OLA AI

Roma 8:11 Ina e noho ana ka Uhane o ka mea nana i hoola mai o Iesu mai waena mai o ka poe make, o ka mea nana Kristo i hoala ae mai ka make mai, nana no e hoola ae ko oukou kino make, ma kona Uhane e noho ana iloko o oukou.

KA UHANE O KA MEA NANA I HOALA MAI IA IESU MAI KA MAKE MAI, KE NOHO NEI IA LOKO O OUKOU → E HOOOLA MAI NO HOI OIA I KO OUKOU MAU KINO MAKE.

Galatia 2:20 Ua kau pu ia'ku au me Kristo ma ke kea: ua ola no hoi au, aole nae owau iho, aka, e ola ana o Kristo iloko o'u: a o ke ola e ola nei au iloko o ke kino, e ola'na au ma ka manaoio aku i Ke Keiki a ke Akua, nana au i aloha mai, a haawi mai la ia ia iho no'u.

UA KAULIA AU ME KRISTO MA KE KE'A → 'A'OLE 'O WAU, AKĀ 'O KRISTO KE OLA NEI I LOKO O'U.

Kolosa 1:27 I ka poe a ke Akua i hoomaopopo ai i ka waiwai nani o keia mea pohihihi iwaena o ko na aina e; oia no o Kristo iloko o oukou, ka manaolana no ka nani: **[G3466 musterion ■]**

'O KĒIA MEA HUNA = 'O KRISTO I LOKO O 'OUKOU, KA MANA'OLANA O KA NANI.

Ioane 14:23 Olelo mai la o Iesu, i mai la ia ia, Ina e aloha mai kekahi ia'u, e malama no ia i ka'u olelo; a e aloha mai no hoi ko'u Makua ia ia, a e hele mai maua io na la, a e noho pu me ia.

INĀ ALOHA KEKAHI KANAKA IA'U, E MĀLAMA NŌ 'O IA I KA'U MAU 'ŌLELO → E HELE MAI MĀUA IO NA LA, A E NOHO PŪ MĀUA ME IA.

(Ku'u mau mana'o pilikino: E hahai i ke ka'ina holo'oko'a o kēia ha'awina a hiki i kona hopena. Aia 'o Iesu me ka Makua ma mua o ka hana 'ana o nā mea a pau. Ua 'ike 'ia 'o Iesu e nā kānaka i ka Kauoha Kahiko, a ola nō ua po'e kānaka lā. Ua hānau 'ia 'o Iesu na kekahi wahine ma kekahi kūlanakauhale li'ili'i. Ua pepehi 'ia 'o Iesu ma ka pu'u, ma ka lā'au, ma waho o ke kūlanakauhale. Ua puka mai 'o Iesu mai loko mai o ka lua kupapa'u. Ke 'ōlelo nei ka Baibala i kēia manawa, ke ola nei 'o Iesu I LOKO o nā kānaka. 'O kēia hopena ka mea i alaka'i mai ai i kēia ha'awina mai kinohi mai. 'A'ole i loa'a ka mana'o o kēia ha'awina i ka lanakila 'ana ma kekahi ho'opa'apa'a e pili ana i ke 'ano o Iesu. 'O ka mana'o o kēia ha'awina, 'o ka mea nona kēia mau mea a pau, ke makemake nei 'o ia e noho i loko ou. E nānā pū ho'i i ka Ioane 14:23: "e hele mai maua." 'O ka leo he nui, ka mea i wehe i ka Baibala ma Kinohi 1:26, ke noho mau nei ia ma 'ane'i.)

L. E HO'I MAI ANA 'O IA — A ME KA WAE 'ANA E MAU LOA ANA

L1. KE HELE MAI NEI 'O IA, A E 'IKE AUANEI NĀ MAKA A PAU IĀ IA

Oihana 1:9 ↗ *read this in your Bible*

O IESU NEI, KA MEA I LAWEIA'KU NEI I KA LANI, MAI O OUKOU AKU NEI, PELA NO IA E HOI HOU MAI AI E LIKE ME KA OUKOU IKE ANA AKU IA IA E PII ANA I KA LANI.

Hoikeana 1:7 Aia hoi ke hele mai la ia me na ao; a e ike aku na maka a pau ia ia, a o ka poe hoi nana ia i o aku; a ia ia no e uwe ai na ohana a pau o ka honua. Oia, Amene.

E 'IKE AUANEI NĀ MAKA A PAU IĀ IA, A ME KA PO'E I HOU AKU IĀ IA.

L2. Tesalonike II. 1:7 A ia oukou hoi ka poe i hoopoinoia, i ka hoomaha pu me makou, i ka wa e hoikeia mai ai o ka Haku o Iesu, mai ka lani mai, me kona poe anela mana **[G1557 ekdikesis ■]** (8) Me ko ahi e lapalapa ana, e hoopai ana i ka make maluna o ka poe ike ole i ke Akua, a me ka malama ole i ka euanelio o ko kakou Haku o Iesu Kristo: (9) O lakou ke hoopaiia'na i ka make mau loa, mai ke alo mai o ka Haku a me kona mana nani; (10) Ia la, i kona hiki ana mai e hoonaniia'ku ai e kona poe hoano a pau, a e mahaloia aku ai iwaena o ka poe a pau i manaoio ia ia, (no ka mea, ua manaoioia mai ka makou hoike ana e oukou.)

MA KE AHI LAPALAPA E HOOPAI AI I KA POE IKE OLE I KE AKUA, A ME KA POE HOOLOHE OLE I KA EUANELIO → I KONA WA E HELE MAI AI E HOONANIIA I LOKO O KONA POE HAIPULE.

(Ko'u mau mana'o pilikino: E heluhelu mālie iā 2 Tesalonike 1:8. Ke kapa mai nei 'o 2 Tesalonike 1:8 i 'elua pū'ulu, 'a'ole ho'okahi wale nō pū'ulu. 'A'ole 'ike ka pū'ulu mua i ke Akua. 'A'ole ho'olohe ka pū'ulu 'elua i ka 'euanelio. Ua kapa pū 'ia ka 'ike 'ana a me ka ho'olohe 'ana i loko o ka paukū ho'okahi. E nānā pū i ka 2 Tesalonike 1:10, he 'āpana ia o ka 'ōlelo ho'okahi. 'O ia hele hou 'ana ho'okahi o Iesū, he ahi ia i kekahi pū'ulu, a he nani ho'i ia i kekahi pū'ulu 'ē a'e. He hanana ho'okahi wale nō kēia. Ua ho'oholo 'ia i kēia manawa, 'a'ole ma hope aku, 'o ka 'ao'ao a ke kanaka e kū ai i loko o ia hanana.)

L3. Hoikeana 19:11 Ike aku la au i ka lani e hamama ana, a aia hoi, he lio keokeo; a o ka mea e noho ana maluna iho ona, ua kapaia, o Hoopono, a o Oiaio, a ma ka pono oia e hoopai aku ai, a e kaua aku ai hoi. (12) A ua like kona mau maka me ka lapalapa o ke ahi, a ua nui loa na leialii maluna o kona poo; a ua palapalaia kona inoa, aole hoi he mea ike, oia wale iho no. (13) Ua aahuia hoi oia i ka aahu i hooluuia i ke koko; a ua kapaia kona inoa, o Ka Logou a ke Akua.

UA KAPAIA KA MEA NANA NOHO MALUNA ONA, KUPAA A OIAIO → UA KAPAIA KONA INOA KA OLELO A KE AKUA.

Hoikeana 19:16 A ma kona aahu a ma kona uha ua palapalaia ka inoa, KE ALII O NA'LII, A ME KA HAKU O NA HAKU.

KE ALII O NA'LII, A ME KA HAKU O NA HAKU.

(Ku'u mau mana'o pilikino: E nānā i kekahi lālani li'ili'i ma ka Hō'ike 19:12. He inoa ko Iesu i kākau 'ia 'a'ohe kanaka i 'ike, akā 'o ia wale nō ke 'ike i kēlā inoa. 'O nā inoa i hā'awi 'ia i kēia ha'awina e 'ike 'ia ana ma ia paukū ho'okahi. 'O ia mau inoa 'o ka Mea Kūpa'a a me ka Mea 'Oia'i'o. 'O ka 'Ōlelo a ke Akua. 'O ke Ali'i o nā ali'i, a me ka Haku o nā haku.)

L4. NĀ BUKE I WEHE'IA

Hoikeana 20:11 Ike aku la au i ka nohoalii keokeo nui, a me ka mea e noho ana iluna iho, holo aku la ka honua a me ka lani mai kona alo aku; aole i loa hou kahi no laua. (12) A ike aku la au i ka poe make, i ka poe unku a me ka poe nui, e ku ana imua o ke Akua, a weheia iho la ua buke: a weheia no hoi kehahi buke hou, oia hoi ka buke o ke ola. Ua hookolokoloia ka poe make ma na mea i palapalaia iloko o na buke, mamuli o ka lakou hana ana. (13) Haawi mai la ke kai i ka poe make maloko ona; a haawi mai ka make a me ka po i ka poe make iloko o laua; a hoopaiia kela mea keia mea o lakou, e like me ka lakou hana ana. (14) Kiolaia'ku la ka make a me ka po, iloko o ka loko o ke ahi; oia ka make alua. (15) A i ole i palapalaia kekahi iloko o ka buke o ke ola, kiolaia'ku la oia i ka loko ahi.

UA WEHE 'IA NĀ BUKE + UA WEHE 'IA KEKAHI BUKE 'Ē A'E, 'O IA HO'I KA BUKE O KE OLA → 'O KA MEA I LOA'A 'OLE I KAKAU 'IA I LOKO O KA BUKE O KE OLA, UA HO'OLEI 'IA I LOKO O KA LOKO AHI.

(Ko‘u mana‘o pilikino: Ua ‘ike ‘ia ‘elua ‘ano puke ma ka noho ali‘i i loko o ka Hō‘ike 20:12. Ho‘opa‘a kekahi ‘ano puke i nā mea a nā kānaka i hana ai. Ho‘opa‘a kekahi ‘ano puke ‘ē a‘e i nā inoa, i kapa ‘ia ‘o ka puke o ke ola. ‘A‘ole ‘ōlelo ka Hō‘ike 20:12 ua ho‘ōla ‘ia kekahi ma muli o ka mea i kākau ‘ia i loko o nā puke o nā hana. Ua ‘ōlelo ka Hō‘ike 20:15 ‘o ka mea ho‘okahi i ho‘oholo i ka hopena, ‘o ia ka mea inā ua kākau ‘ia ka inoa o ke kanaka i loko o ka puke o ke ola.)

L5. KA KOHO, I HA‘I ‘IA ME KA MAOPOPO PONO LOA E LIKE ME NĀ MEA A PAU A KA BAIBALA E ‘ŌLELO AI

Ioane 3:18 O ka mea manaoio ia ia, aole ia e hoahewaia; aka o ka mea manaoio ole, ua hoahewaia oia ano, i kona manaoio ole i ka inoa o ke Keiki hiwahiwa a ke Akua.

‘O KA MEA MANA‘O‘T‘O ‘OLE, UA HO‘ĀHEWA ‘Ē ‘IA.

Ioane 3:36 O ka mea manaoio i ke Keiki, he ola mau loa kona: aka, o ka mea manaoio ole i ke Keiki, aole ia e ike i ke oia; e kau mai ana ka inaina o ke Akua maluna iho ona.

O KA MEA MANAOIO I KE KEIKI, HE OLAMAU LOA KONA: AKA.

Roma 6:23 No ka mea, o ka uku no ka hewa he make ia; aka, o ka haawina o ke Akua, o ke ola mau loa ia, ma o Iesu Kristo la o ko kakou Haku.

NO KA MEA, O KA UKU NO KA HEWA HE MAKE IA → O KA HAAWINA O KE AKUA, O KE OLAMAU LOA IA, MA O IESU KRISTO LA O KO KAKOU HAKU.

(Ko‘u mau mana‘o pilikino: ‘O Roma 6:23 ka paukū nui o kēia ha‘awina holo‘oko‘a. He hopuna‘ōlelo pōkole ‘o Roma 6:23 me nā hapalua ‘elua. He uku e kau ana ma luna o ka hewa, a ‘o kēlā uku ‘o ia ka make. Ho‘okō ‘ia kēlā uku ma kekahi o nā ala ‘elua. Inā paha e ho‘okō ke kanaka i kēlā uku ma ona iho, no ka manawa pau ‘ole, a i ‘ole e lawe ke kanaka i ka mea a Iesū i uku mua ai, ma ke ‘ano he makana. ‘O ia ke koho holo‘oko‘a. ‘A‘ohe kanaka e pakele i ka hana ‘ana i kēlā koho, no ka mea, ‘o ka koho ‘ole he like ia me ke koho ‘ana i ke ala mua. ‘O nā mea a pau i kēia ha‘awina, mai “e hana kākou i ke kanaka” ma Kinohi 1:26 a hiki i ka noho ali‘i ma Hō‘ike 20, ua kūkulu mau ‘ia i mua o kēlā koho ho‘okahi. Aia nō ka manawa e hana ai i kēlā koho. Ke kāhea mau nei ‘o Iesū.)

L6. Oihana 4:12 ↗ *read this in your Bible*

AOLE LOA HE OLAMALOKO O KA MEA E AE; NO KA MEA → AOLE INOA E AE I HAAWIIA MAI MALALO IHO O KA LANI, IWAENA O NA KANAKA, I MEA E OLAT‘ KAKOU.

PANI ANA

Hoikeana 22:17 Ke olelo mai nei ka Uthane a me ka wahine mare; E hele mai. A e olelo hoi ka mea lohe, E hele mai A o ka mea makewai la, e hele mai ia. A o ka mea makemake, e lawe wale ia i ka wai o ke ola.

KE ‘ŌLELO MAI NEI KA ‘UHANE A ME KA WAHINE MARE, E HELE MAI → A ‘O KA MEA MAKEMAKE, E LAWE WALE ‘O IA I KA WAI OLAMAKEMAKE.

Ioane 3:17 Aole no hoi i hoouna mai ke Akua i kana Keiki i ke ao nei, i hoohewa‘i oia i ko ke ao nei; aka, i ola‘i ko ke ao nei ma o na la.

AOLE NO HOI I HOOUNA MAI KE AKUA I KANA KEIKI I KE AO NEI → AKA, I OLAT‘ KO KE AO NEI MA O NA LA.

(Ko‘u mana‘o pono: ‘A‘ohe uku o ke kono hope loa i loko o ka Baibala, a ua hā‘awi ‘ia ia i kēlā a me kēia kanaka. ‘O ka hua‘ōlelo i ho‘ohana ‘ia, ‘o ia ka “o ka mea.” ‘A‘ohe kanaka i waiho ‘ia ma waho o kēlā hua‘ōlelo, ma ka mana‘o nui. ‘A‘ole ia e waiho ma waho i ke kanaka ‘ino loa e heluhelu ana i kēia ha‘awina, ‘a‘ole ho‘i i ke kanaka i ‘ōlelo mai ‘a‘ole no nā makahiki lō‘ihi. ‘O Iesū, ‘o ia nō kēia mea a pau, ‘o ia ka mea ke ‘ōlelo mai, E hele mai. Kāna mea wale nō a ke kanaka e pono ai ke hana, ‘o ia ka hele mai a lawe i ka wai ola.)

HO‘Ā‘O HO‘OKOLOHUA

1. Kinohi 1:26 — A ‘ōlelo maila ke Akua, E hana kākou i ke kanaka ma ko kākou ‘ano:

- a) e like me kākou
- b) aia ho‘i, ua maika‘i loa
- c) ma ke ‘ano o ke Akua i hana ai ‘o ia iā ia

2. Isaia 7:14 — Aia hoi, e hapai auanei ka wahine puupaa, a e hanau mai i keiki kane:

- a) a e kapa aku 'oe i kona inoa 'o IESU
- b) a e kapa aku 'ia kona inoa 'o 'Imanu'ela
- c) a e kapa aku lākou i kona inoa, 'o 'Imanu'ela

3. Lunakanawai 13:22 — A 'ōlelo akula 'o Manoa i kāna wahine, E make 'i'o nō kāua:

- a) no ka mea, he kanaka lehelehe haumia au
- b) no ka mea, he 'āina ho'āno kahi āu e kū nei
- c) no ka mea, ua 'ike mākou i ke Akua

4. Salamo 110:1 — Olelo mai la o Iehova i kuu Haku, E noho oe ma kuu lima akau:

- a) a ho'olilo au i kou mau 'enemi i ke'ehana wāwae nou
- b) e noho ali'i 'oe i waena o kou po'e 'enemi
- c) a ho'olilo au i kou po'e 'enemi i ke'ehana'u no kou wāwae

5. Heberu 1:8 — Aka, i ke Keiki, ua olelo mai ia, Kou nohoalii, e ke Akua, e mau loa ana ia:

- a) he kookoo alii pono ke kookoo alii o kou aupuni
- b) he ke'a pololei ke ko'oko'o o kou aupuni
- c) a ma luna o kona po'ohiwi ke aupuni

6. Kinohi 22:8 — Na ke Akua e hoomakaukau i keiki hipa nona iho i mohai kuni:

- a) a kau aku la ia maluna o Isaaka kana keiki
- b) a pēlā lāua i hele pū ai
- c) eia ke ahi a me ka wahie

7. 2 Tesalonike 1:9 — Ka po'e e ho'opa'i'ia me ka luku mau loa mai ke alo aku o ka Haku:

- a) a mai ka nani o kona mana mai
- b) 'o ia ho'i ka make 'elua
- c) a no ka nani o kona hanohano

KĪ PANE: 1-a, 2-b, 3-c, 4-c, 5-a, 6-b, 7-a

NA MEA HOIKE MA HOPE O KEIA PANE

'A'ole i hilina'i kēia pane ma luna o ka leo o ka mea kākau ho'okahi. 'O Mose, 'o Iosua, ka mea nāna i kākau i ka puke Lunakanawai, ka mea nāna i kākau i nā puke Oihanaalii, a me Dāvida kekahi mau mea i kōkua mai i kēia. Pēlā nō 'o 'Isaia, 'o Mika, a me Malaki. Pēlā nō 'o Mataio, 'o Luka, a me Ioane. 'Olelo 'o Petero i ka lā Penetekoso. 'Olelo 'o Pilipo ma kekahi alanui waoakua. Kākau 'o Paulo ma nā leka 'ewalu. 'O ka mea nāna i kākau i ka puke Hebera ka mea nāna e ho'opau ai. He 'umikumamālima leo ia, ma waena o nā puke 'iwakāluakumamāwalu o ka Baibala, mai ka mokuna mua o ka puke Kinohi a hiki i ka mokuna hope o ka puke Hō'ike. 'Olelo like nā leo 'umikumamālima a pau i ka mea ho'okahi e pili ana i ke kanaka ho'okahi.

PEHEA KA LAULĀ O KĒIA HA'AWINA

PEHEA E KUHIKUI AI KE AKA I KA MĀLAMALAMA: KA LĀ'AU I KAU 'IA MA KE KUA O 'ISA'AKA (KINOHI 22:6) A ME KE KE'A I KAU 'IA MA KE KUA O KE KEIKI (IOANE 19:17). UA 'IKE 'IA KE AKA MA KA MAUNA. UA 'IKE 'IA KE KINO MA WAHO O KE KŪLANAKAUHALE.

→ **PEHEA E KO'IKO'I AI NĀ HUA'OLELO: HO'OKAHI HUA'OLELO PELEKANIA "LORD" E HŌ'IKE ANA I 'ELUA HUA'OLELO HEBERA 'OKO'A MA SALAMO 110:1. 'O NĀ HUA'OLELO HEBERA 'ELUA, 'O YEHOVAH (H3068) A ME ADOWN (H113). 'O KA MANA'O HOLO'OKO'A A IESU I HŌ'IKE AI MA MATAIO 22:45 KE KAU NEI MA LUNA O KĒLĀ 'OKO'A.**

→ **PEHEA KĒIA E PILI AI IĀ 'OE: 'A'OLE 'O IESŪ WALE NŌ KA MEA I HELE MAI. 'A'OLE 'O IESŪ WALE NŌ KA MEA E HELE MAI ANA. 'O IESŪ KA MEA MAKEMAKE E NOHO I LOKO OU I KĒIA MANAWA (KOLOSA 1:27, GALATIA 2:20).**

‘O KE ‘ANO O KĒIA NO KA MEA MAU LOA: ‘O KA UKU O KA HEWA, ‘O IA KA MAKE. AKĀ, ‘O KA MAKANA A KE AKUA, ‘O IA KE
OLA MAU LOA MA O IESU KRISTO KO KĀKOU HAKU (ROMA 6:23). ‘O IA WALE NŌ NĀ ALA ‘ELUA E UKU AI KEKAHI KANAKA I
KA ‘AI‘Ē O KA HEWA.

→ KUMUHANA LĪLĪTĪ: SALAMO 110:4 A ME KA BUKE A NĀ HEBERA MOKUNA 7 E WEHE ANA I KE A‘O HOLO‘OKO‘A E PILI
ANA I KA ‘OIHANA KAHUNA O MELEKISEDEKA. WEHEWEHE KĒIA A‘O I KEKAHI ALĪTĪ A KAHUNA I HUI PŪ ‘IA I LOKO O
HO‘OKAHI KANAKA, ‘OI AKU KA KAHIKO MA MUA O KE KĀNĀWAI, A UA HO‘OHĪKĪ‘IA ME KAHĪ HO‘OHĪKĪ ‘A‘OLE E HO‘IHO‘I
‘IA E KE AKUA. PONO KĒIA A‘O I KĀNA A‘O PIHA PONO‘Ī.

→ ALA HIHIU: ‘O KE "MĀKOU" A ME KA "KĀ MĀKOU" O KINOHI 1:26, I HO‘OPILI ‘IA ME KA "HO‘OKAHI ‘O IEHOVA" O
KĀNAWAILUA 6:4, E WEHE ANA I KE A‘O PIHA E PILI ANA I KE AKUA HO‘OKAHI. ‘O KE AKUA HO‘OKAHI HE HO‘OKAHI AKUA,
ME KA MAKUA, KE KEIKI, A ME KA ‘UHANE HEMOLELE I KAPA ‘IA HE MAU KANAKA KA‘AWALE MA KA BAIBALA A PUNI. UA
HO‘OPĀ WALE KĒIA HA‘AWINA I KA LIHI O KĒLĀ A‘O PIHA.

→ ALA HIHIU: WEHE ‘O II TESALONIKE 1:7-10 A ME HŌ‘IKEANA 19:11-16 I KE A‘O HOLO‘OKO‘A E PILI ANA I KA HO‘I HOU
‘ANA MAI O IESU. AIA I LOKO O KĒIA A‘O KA MAOPOPO PA‘A O KA HO‘I HOU ‘ANA MAI O IESU, KA WIKIWIKI O KA HO‘I
HOU ‘ANA MAI O IESU, A ME KE KAHOHA E KIA‘I NO KA HO‘I HOU ‘ANA MAI O IESU. E ‘ŌLELO MAOPOPO: HŌ‘IKE KA
BAIBALA I KA ‘OIA‘T‘O PA‘A O KA HO‘I HOU ‘ANA MAI O IESU A HŌ‘OLE I KA HĀ‘AWI ‘ANA I KA PAPA HANA O KA HO‘I HOU
‘ANA MAI O IESU (MATAIO 24:36, OIHANA 1:7). HŌ‘OLE NŌ HO‘I KĒIA ‘OIHANA I KA HĀ‘AWI ‘ANA I KA PAPA HANA O KA
HO‘I HOU ‘ANA MAI O IESU.

→ KUMUHANA LĪLĪTĪ: KINOHI 3:15, KA HUA A KA WAHINE, E WEHE ANA I KE KAULA HOLO‘OKO‘A O KA HUA I HO‘OHĪKĪ‘IA.
HOLO KĒIA KAULA MA WAENA O ‘ABERAHAMA (KINOHI 22:18), MA WAENA O DAVIDA (SALAMO 132:11), A UA KAPA ‘IA MA
KE ‘ANO PIHA MA GALATIA 3:16.

→ HŌ‘IKE‘IKE KUPONO PAHA: NĪNAU AKULA ‘O IAKOBA I KA MEA HAKAKĀ MA KINOHI 32 NO KONA INOA PONO‘Ī, A
HŌ‘OLE ‘IA MAI (KINOHI 32:29). NĪNAU AKULA ‘O MANOA I KA ‘ĀNELA O KA HAKU NO KONA INOA PONO‘Ī, A HA‘I ‘IA MAI
‘O KA INOA HE PILIY (H6383), HE MEA KUPANAHA LOA KE ‘IKE ‘IA (LUNAKANAWAI 13:18). A LAILA, ‘ŌLELO ‘O ISAIA E KAPA
‘IA KE KEIKI I HĀNAU ‘IA NO KĀKOU, ‘O KUPANAHA, PELE (H6382), MAI IA A‘A HO‘OKAHI (ISAIA 9:6). ‘O KA INOA I HO‘OPA‘A
‘IA MA KE KAHOHA KAHIKO, UA HO‘OLAHA ‘IA MA LUNA O KEKAHI KEIKI HĀNAU HOU. I KA HOPENA O KA BAIBALA, E
HOLO ANA MAI KA LANI MAI, AIA NŌ MA ‘O IESŪ HE INOA ‘A‘OHE KANAKA I ‘IKE, ‘O IA WALE NŌ (HŌ‘IKE‘IKE 19:12). UA
HĀ‘AWI ‘IA KA INOA, A ‘OI AKU KA HOHONU O KA INOA MA MUA O KA MEA I HA‘I ‘IA MAI KĒIA HA‘AWINA.

HE KĀHEA WEHE — ‘O WAI ‘OE, E HO‘OMAU I KA HELUHELU ‘ANA

Aole pono e lilo oe i Kalikiano no ka heluhelu ana i keia haawina. Nui na mea i lawe mai ia oe maanei. He huli paha i lawe mai ia oe maanei. He hoopaapaa paha i lawe mai ia oe maanei. He ninau au i halihali ai no na makahiki he nui i lawe mai ia oe maanei. He makemake naauao no ka manaoio o kekahi mea e ae i lawe mai ia oe maanei. Nou na mea a pau ma keia pae pūnaewele, me ka uku ole ia, ma kou olelo pono iho. Aole makou e ninau i kou inoa. Aole makou e ninau i kou aina. Aole makou e ninau i kau mea e manaoio ai. Aole hiki i kekahi haawina hookahi ke wehewehe piha ia Iesu. Ua haawi makou i keia ninau i ka mea a pau a makou i loa ai, a o keia haawina, hookahi wale no alanui i hele ia ma ka Baibala. Ua ola o Iesu mamua o ke kumumua. Ke ola nei o Iesu i keia manawa. E hoi mai ana o Iesu. Aole hiki i kekahi aoao hookahi ke hoopau i ka wehewehe ana i keia mau mea a pau. Ke kali nei na haawina hou aku maanei. Ke kali nei na haawina no ke aloha maanei. Ke kali nei na haawina no ka naauao maanei. Ke kali nei na haawina no ka ike maanei. Ke kali nei na haawina no ke ahonui maanei. Ke kali nei na haawina no ka haipule maanei. Ke hele mai nei na haawina hou aku. E heluhelu i keia mau haawina ma ka helu au e makemake ai. E nana i ka makou mau kumu i kou hele ana. Ua paiia kela me keia paukū ma keia mau haawina ma ka piha loa, me ka manao ma laila. Aole loa oe e pono e manaoio wale i ka makou olelo no kekahi mea. Hiki ia oe ke koho pono i kela me keia paukū nou iho.

Ho‘okahi kono hou aku ma hope o kēia mea. ‘A‘ole mākou e ho‘ohuna i kēlā kono. ‘O kēlā kono ka ha‘awina e pili ana i ka mea pono e hana ai kekahi kanaka i ola ai ‘o ia. E heluhelu i kēlā ha‘awina i kēia manawa inā makemake ‘oe e heluhelu iā ia i kēia manawa. E heluhelu i kekahi mea ‘ē a‘e ma mua inā makemake ‘oe e heluhelu i kekahi mea ‘ē a‘e ma mua. ‘A‘ohe mea e helu ana. E hāmama mau ana ka puka i nā ‘ano a ‘elua. Ua ‘ōlelo ‘o Paulo i nā hua‘ōlelo ma lalo nei ma kekahi kūlanakauhale i piha

i nā kuahu i ho'okupu 'ia i nā akua 'a'ole kona Akua iho. Ua 'ōlelo 'o Paulo i kēia mau hua'ōlelo i nā kânaka 'a'ole i noi iā Paulo e hele mai i kēlā kūlanakauhale:

Oihana 17:26 ↗ *read this in your Bible*

A NANA NO I HANA I NA LAHUIKANAKA A PAU I KE KOKO HOOKAHI → A ME NA MOKUNA O KO IAKOU WAHI E NOHO AI; I IMI LAKOU I KE AKUA, INA PAHA LAKOU E HAHA A E LOAA NO IA + AOLE HOI IA E LOIHI AKU O KELA MEA KEIA MEA O KAKOU.

NĀ HUA'ŌLELO HEBERA KO'IKO'I

“ānela / ‘elele” — H4397 malak — ka mea i hoounaia; he elele; he anela

Kapa aku kēia hua'ōlelo i kahi hana kauoha, 'a'ole i kahi 'ano. Ho'ohana 'ia kēia hua'ōlelo no nā kânaka. Ho'ohana 'ia kēia hua'ōlelo no nā kâula. Ho'ohana 'ia kēia hua'ōlelo no nā mea lani. 'A'ole ha'i maopopo kēia hua'ōlelo wale nō i ke 'ANO o ka mea i ho'ouna 'ia. Ha'i wale nō kēia hua'ōlelo ua ho'ouna 'ia kekahi kanaka. Pono ka 'ōlelo Baibala e puni ana e ha'i i ke koena. A ke ha'i nō ka 'ōlelo Baibala e puni ana i ke koena i loko o kēia mau mo'olelo.

“Akua” — H430 elohim — Ke Akua; nā akua; ke Akua 'oia'i'o

'O Elohim he 'ano nui (plural). Ho'ohana pinepine 'ia 'o Elohim no ke Akua 'oia'i'o ho'okahi, me nā hua'ōlelo hana ho'okahi (singular). Aia i loko o kēia hua'ōlelo ka piha e nānā 'ia nei e kēia ha'awina.

“HAKU” — H3068 Yehovah — o ka inoa berita o ke Akua, i kakauia ma ka KJV ma ke ano o na huapalapala nui LORD

Ma nā wahi a pau e 'ike 'ia ai ka hua'ōlelo LORD ma nā hua kiko'i nui i loko o ke Kauoha Kahiko, 'o Yehovah ka inoa Hebera ma lalo o ka hua'ōlelo Pelekania LORD.

“Haku” — H113 adown — haku; kahu; mea nona; ka mea alii

Ma Salamo 110:1, 'o ke 'ano o adown ke heluhelu 'ia nei "ko'u Haku." He hua'ōlelo Hebera 'oko'a 'o adown mai iā Yehovah, 'o ka HAKU nāna e 'ōlelo aku i ka Haku o Dāvida i kēlā paukū.

“ho'okahi” — H259 echad — ho'okahi; hui pū 'ia; mua

'O Echad ka hua'ōlelo ma ka 'ōlelo 'ana, "'O Iēhova ko kākou Akua, ho'okahi nō Iēhova." 'O Echad ka hua'ōlelo like i ho'ohana 'ia no ke ahiahi a me ke kakahiaka i kapa 'ia he lā HO'OKAHI. 'O Echad ka hua'ōlelo like i ho'ohana 'ia no ke kâne a me kâna wahine e lilo ana i 'i'o HO'OKAHI.

“keiki ho'okahi” — H3173 yachiyd — wale no; hookahi wale no; mehameha; punahele

Ua kapa 'ia 'o 'Isa'aka ma ka Mokuna 22 o Kinohi 'o "kāu keiki ho'okahi" 'ekolu manawa ka'awale. 'O ka mana'o o Yachiyd, 'o ia ka mea ho'okahi wale nō.

“lā'au” — H6086 ets — he kumulā'au; he lā'au; he papa lā'au; he ko'oko'o

He 'ōlelo Hebera ho'okahi 'o ets e pili ana i ka lā'au e ola nei a me ka lā'au i 'oki 'ia. 'O ets ka 'ōlelo no ka lā'au a 'Aberahama i kau ai ma luna o 'Isa'aka.

“kupaianaha” — H6382 pele — he mea kupanaha; he mea kupaianaha; he mea ma waho a'e o ka ho'omaopopo 'ia

'O Pele ka inoa mua i hā'awi 'ia i ke keiki ma 'Isaia 9:6.

“huna / kupanaha” — H6383 piliy — he kupanaha; kupanaha loa e hiki ke 'ike 'ia

'O Piliy ke hua'ōlelo a ka 'ānela o ka Haku i hā'awi iā Manoa e wehewehe i kona inoa pono'i. Loa'a 'o Piliy mai ke a'a like me ka inoa pele ma 'Isaia 9:6.

“wahine pu'upa'a” — H5959 almah — he wahine 'ōpio i male 'ole 'ia; he wahine pu'upa'a; he kaikamahine

'O Almah ka hua'ōlelo i ho'ohana 'ia ma 'Isaia 7:14.

“Immanuela” — H6005 Immanuwel — me kākou ke Akua

He inoa 'o 'Imanu'ela i lilo iā ia iho he 'ōlelo piha. Unuhi 'o Mataio i kēia inoa no ka mea heluhelu.

“ali'i koa / ali'i” — H8269 sar — he po'o kanaka; he ali'i; he luna koa; he keiki ali'i; he ali'i ho'omalū

'O Sar ke po'o inoa a ke kanaka nona ka pahi kaua i unuhi 'ia i ha'i mai ai ma waho o Ieriko.

“O WAU NŌ” — **H1961 hayah** — e noho; e ola; e lilo

‘O Hayah ke kumu ‘ōlelo ma lalo o “O WAU NŌ ‘O WAU” ma ka lā‘au e ā ana i ke ahi.

NĀ HUA‘ŌLELO KO‘IKO‘I GREEK

“**Ōlelo**” — **G3056 logos** — he olelo; he olelo i oleloia; ka mea i oleloia; ka hoike ana o ka manao

Aole i hoomaka o Ioane i ka Euanelio a Ioane me ka hanau ana. Hoomaka o Ioane i ka Euanelio a Ioane mamua o ka hoomaka ana.

“**noho**” — **G4637 skenoo** — e kūkulu i ka halelewa; e ho‘omoana; e noho i loko o ka halelewa

“Ua ho‘olilo ‘ia ka Logo i kino, a noho ihola ia i waena o kākou.” Wahi a kēia paukū, e noho ana ke Akua i loko o ke kino kanaka e like me ke noho ‘ana o kekahi kanaka i loko o kahi hale lolo.

“**hānau kahi**” — **G3439 monogenes** — hānau ho‘okahi wale nō; ho‘okahi wale nō ma kona ‘ano; ‘o ia wale nō o kona ‘ano

Hoohana ia ka huaolelo Monogenes no ke Keiki. Hoohana ia ka huaolelo Monogenes no Isaaka ma ka Hebera 11:17.

“**hō‘ike**” — **G1834 exegeomai** — e alaka‘i i waho; e lawe mai i waho; e ha‘i piha; e ho‘ike aku

‘A‘ohe kanaka i ‘ike i ke Akua. Ua alaka‘i mai ke Keiki hiwahiwa ho‘okahi i ke Akua i waho i kahi hiki ke ‘ike ‘ia ai ke Akua.

“**ho‘oponopono**” — **G2644 katallasso** — e ho‘ololi mai ke kū‘ē‘ē ‘ana a i ka launa pū ‘ana; e ho‘iho‘i mai i loko o ka lokomaika‘i

‘O Katallasso ke kumu holo‘oko‘a o ke ke‘a, i loko o ho‘okahi hua‘ōlelo.

“**ho‘oku‘ikahi**” — **G2643 katallage** — ka hoihoi ana i ka lokomaikai; ka hoohui hou ana i na aoao elua i kaawale

Mai ke a‘a ho‘okahi mai ‘o katallage me ‘o katallasso ma luna a‘e. ‘O katallasso ka inoa no ka hana o ka ho‘olaule‘a hou ‘ana (ka ho‘iho‘i ‘ana i ka pilina aloha ma waena o nā mea ‘elua i ho‘oka‘awale ‘ia). ‘O katallage ka inoa no ka hopena o ia ho‘olaule‘a hou ‘ana.

“**kala ‘ana**” — **G859 aphasis** — he ho‘ouna ‘ana aku; he ho‘oku‘u ‘ana; he ho‘oku‘u wale ‘ana; ke kala ‘ana

Inā ‘a‘ole i ho‘okahe ‘ia ke koko, ‘a‘ohe ho‘oku‘u ‘ana i ka hewa.

“**mea huna**” — **G3466 musterion** — he mea huna; kekahi mea i hūnā ‘ia ma mua a ua ha‘i ‘ia i kēia manawa

Ma ka Baibala, ‘a‘ole he mea huna he ho‘opilikia e ho‘oponopono ‘ia. He mea huna ma ka Baibala, he mea i hūnā ‘ia a ua ho‘oholo ke Akua e ha‘i aku.

“**ho‘opa‘i**” — **G1557 ekdikesis** — o ka mea e puka mai ana mai ka pono mai; he hoopololei piha o ka hewa

‘O Ekdikesis ke hua‘ōlelo i ho‘ohana ‘ia ma 2 Tesalonike 1:8. ‘A‘ole ‘o Ekdikesis he mana‘o no ka huhū pale ‘ole. ‘O Ekdikesis ka mana‘o o ka ho‘okō piha ‘ana i ka pono.

“**hānau mua**” — **G4416 protokos** — hiapo; ka mea mua i hanau ia

‘Ōlelo mai ka Makua, “e ho‘omana nā ‘ānela a pau o ke Akua iā ia” no ke Keiki.

SOURCES & CREDITS

Scripture: Hawaiian Bible 1868 (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).